

Monitorizarea mass-media în campania electorală pentru alegerile prezidențiale 2016

Raport nr. 7
6 – 11 noiembrie 2016

I. DATE GENERALE

1.1 Obiectivul proiectului: monitorizarea și informarea opiniei publice privind comportamentul editorial al instituțiilor mass-media în perioada electorală și în campania electorală pentru alegerile prezidențiale din Republica Moldova.

1.2 Perioada de monitorizare: 15 septembrie 2016 – 13 noiembrie 2016.

1.3 Criteriile de selectare a instituțiilor mass-media supuse monitorizării:

Instituțiile mass-media au fost selectate în baza următoarelor criterii obiective: a) forma de proprietate; b) geografie; c) limba de difuzare; d) notorietate/audiență. Astfel, sunt monitorizate instituții mass-media publice și private, cu acoperire națională, cvasi-națională și regională, în limba română și în limba rusă.

1.4 Mass-media monitorizate:

Audiovizual

Moldova 1, Prime TV, Canal 2, Canal 3, Publika TV, Jurnal TV, Realitatea TV, NTV Moldova, ProTV Chișinău, TV7, Accent TV, N4 TV

Portaluri online

Agora.md, Deschide.md, Gagauzinfo.md, Jurnal.md, Moldova24.info, Newsmaker.md, Noi.md, Realitatea.md, Sputnik.md, Today.md, Unimedia.info, Ziarulnational.md

Presa scrisă

КП В Молдове, Panorama, Săptămîna, Timpul

1.5 Obiectul monitorizării

TV (intervalul 18.00-24.00)

- A. Buletinele informative;
- B. Emisiunile cu caracter electoral;
- C. Interviuurile cu candidații;
- D. Vox Populi;
- E. Dezbaterile electorale.

Portaluri online

Întreg conținutul editorial al site-urilor, fără publicitatea marcată corespunzător.

Presa scrisă

Întreg conținutul editorial al publicațiilor periodice monitorizate, fără publicitatea marcată corespunzător.

1.6. Echipa

Proiectul este realizat în cadrul Coaliției pentru Alegeri Libere și Corecte de Asociația Presei Presei Independente (monitorizare presă online și presă scrisă) și Centrul pentru Jurnalism Independent (monitorizare TV).

1.7 Cadrul metodologic

Date statistice: Metodologia monitorizării a fost elaborată de Oxford Media Research Center pentru proiectele de monitorizare ale Organizației Internaționale Campania Globală pentru

Libertatea de Exprimare “Articolul XIX”. Caracteristicile acestei metodologii sunt următoarele: folosirea indicatorilor 1) *cantitativi*, inclusiv tipul, durata, tematica mediatizării, sursele știrilor, frecvența și durata apariției concurenților electorali în știri, și 2) *calitativi*, stabilindu-se părtinirea instituției mass-media monitorizate în reflectarea evenimentelor. Fiecare știre sau opinie este supusă unei evaluări de conținut și de context, pentru a determina dacă sunt favorabile sau defavorabile unui sau altui partid /unui sau altui concurent electoral. Un conținut și/sau un context al știrii pozitiv ori negativ nu indică neapărat tendențiozitatea sau partizanatul instituției media care difuzează știrea. E posibil ca știrea să favorizeze sau să defavorizeze pe unul dintre subiecți, și, cu toate acestea, să fie echidistantă și corectă din punct de vedere profesional. Numai dacă există tendința, pe o anumită perioadă de timp, ca unul dintre subiecți să fie favorizat sau defavorizat, atunci se poate spune că e vorba despre un dezechilibru. **La evaluarea contextului, este măsurată doar frecvența materialelor care îi favorizează sau defavorizează direct sau indirect pe subiecții electorali. Aparitiile neutre sunt quantificate doar din perspectiva frecvenței apariției în imagini și a intervențiilor personale.**

Studii de caz: Ținând cont de impactul major pe care îl are mass-media asupra creării opiniei publice și de credibilitatea mare a acestora în rândul populației, a fost făcută o analiză de conținut a materialelor care au tratat cele mai importante subiecte difuzate de mass-media monitorizate. S-a urmărit identificarea unghiurilor de abordare și modalitățile de prezentare a subiectelor relevante. Materialele au fost analizate atât din punctul de vedere al respectării principiilor unui jurnalism de calitate (obiectivitate, imparțialitate, pluralismul surselor de informare, separarea faptelor de opinie), cât și sub aspect tehnic, din perspectiva recurgerii la procedee tehnice pentru a amplifica sau diminua anumite mesaje.

II. ANALIZA DATELOR

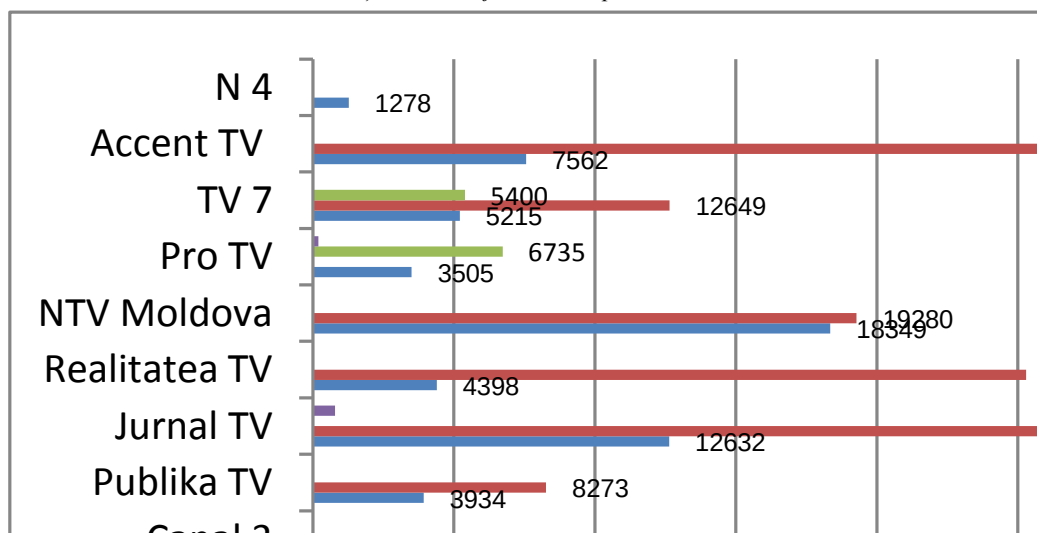
2.1 Audiovizual

Concluzii generale

În ultima săptămână de campanie electorală, cei 12 radiodifuzori monitorizați au pus pe post 588 de materiale cu caracter electoral direct sau indirect, cu volumul total de 217570 sec. sau 60,4 ore. Dintre acestea, 524 au fost știri, 57 - emisiuni, 3 – Vox Populi și 4 – dezbateri electorale.

Cel mai mult spațiu pentru știrile cu caracter electoral direct și indirect au alocat NTV Moldova – 18349 sec. (5 ore) și Jurnal TV - 12632 sec (3,5 ore), iar cel mai mult spațiu pentru emisiuni au oferit Accent TV – 31535 sec. (8,7 ore), Jurnal TV – 29042 sec (8 ore), Realitatea TV – 25291 sec. (7 ore) și NTV Moldova – 19280 sec. (5,3 ore). Vox Populi au fost inserate de Jurnal TV și Pro TV Chișinău. Moldova 1, TV 7 și Pro TV au organizat dezbateri electorale. De notat, că la posturile de televiziune cu acoperire națională Prime TV, Canal 2, Canal 3 și Publika TV nu au organizat dezbateri electorale.

Volumul de materiale cu caracter electoral direct și indirect difuzate la 12 posturi TV, sec.

De cele mai dese ori, subiectele abordate de cele 12 posturi au vizat domeniul politic – 486 materiale și procesul electoral – 65 materiale. O parte din posturi au reflectat activitățile Comisiei Electorale Centrale (CEC), ale organizațiilor societății civile, au informat despre rezultatele ultimului sondaj de opinie, despre petiția prin care se solicită impozitarea Bisericii ca reacție a implicării reprezentanților Bisericii în campania electorală, campania *Adoptă un vot*, dar și activitățile de campanie ale concurenților electorali, opiniile președintelui Nicolae Timofti și președintelui Parlamentului Andrian Candu despre campania electorală. O altă parte a radiodifuzorilor s-a axat mai mult fie pe acuzațiile lansate de concurenții electorali, fie pe susținerea de care se bucură aceștia în rândul diferiților actori politici și apolitici.

La documentarea materialelor, o parte din posturi au recurs la cetățeni (358 ori), reprezentanți ai societății civile (78 apariții), CEC (62 ori), experți (61 ori), mass-media (52 apariții), APL (41 apariții), diplomați/observatori străini (32 ori), reprezentanți ai Președinției (17 ori), ai Bisericii (17 ori), ai Guvernului (13 ori), ai Poliției (11 ori), oameni de afaceri (8 ori), deputați (6 ori). Dintre concurenții electorali, cele mai multe apariții și mențiuni i-au revenit candidatei Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS), Partidului Platforma Demnitate și Adevăr (PPDA), Partidul Liberal Democrat (PLDM) Maia Sandu, care a apărut pe ecran de 304 ori, timp de 11162 sec., durata intervențiilor personale fiind de 3784 sec. Candidatul Partidului Socialiștilor (PSRM), Igor Dodon, a fost citat sau

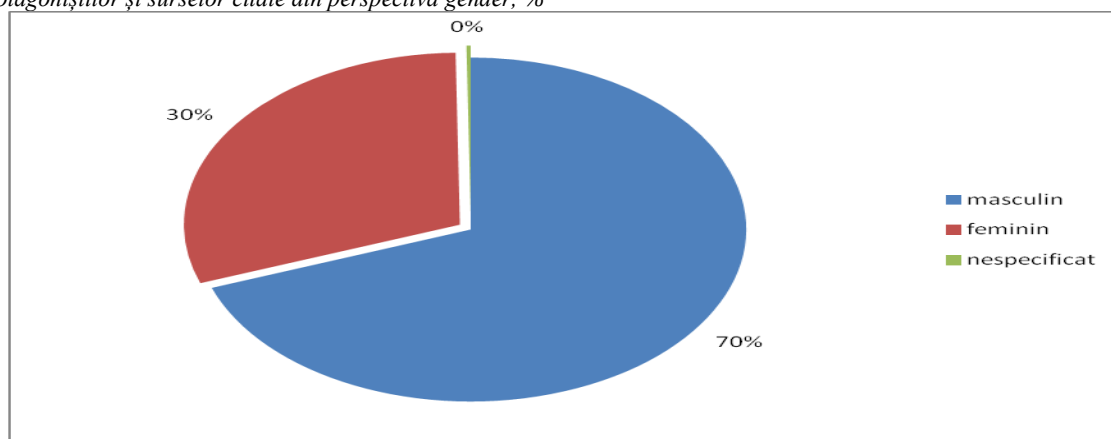
menționat de 252 ori, timp de 8414 sec., spațiul alocat citatelor directe constituind 4273 sec. Dintre partidele politice, pe primul loc se situează PSRM, urmat la mare distanță de PAS și PDM.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, 12 posturi TV, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	304	11162	3784
Igor Dodon	252	8414	4273
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	160	5317	4071
Partidul Acțiune și Solidaritate	63	2279	1800
Partidul Democrat din Moldova	62	1097	405
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	61	2131	978
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	26	482	173
Partidul Nostru	19	552	468
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	16	601	474
Partidul Popular European din Moldova	12	164	137
Partidul Liberal	8	160	140
Partidul Popular Socialist	4	212	202
Dumitru Ciubașenco	4	225	145
Partidul Ruso-Slavean din Moldova	2	60	40
Partidul „Renaștere”	2	64	64
Partidul Dreapta	2	30	30
Mișcarea Populară Antimafie	1	100	100

În perioada de raport, per total, la cele 12 posturi TV analizate s-a diminuat ușor rata surselor de sex feminin în știrile și emisiunile relevante, de la 32% la 30%. De notat, că acest indicator fluctuează în funcție de numărul de apariții în știri a candidatei Maia Sandu, fără ca mass-media să facă eforturi să citeze și surse de sex feminin din alte categorii.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %

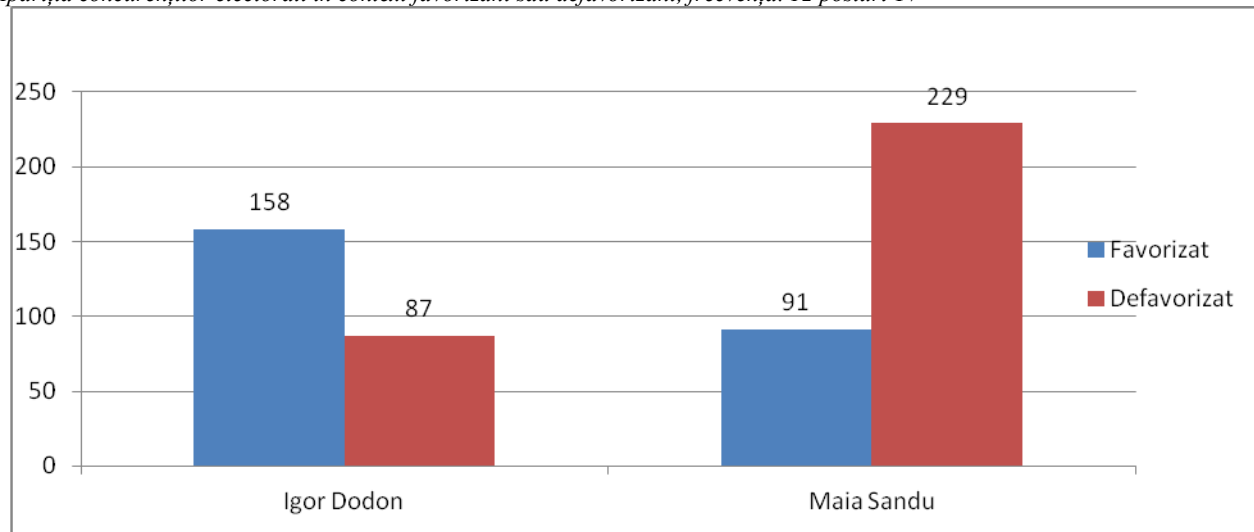

Igor Dodon a fost concurentul cel mai favorizat din punctul de vedere al contextului aparițiilor. Candidatul PSRM a apărut de 158 ori în lumină pozitivă, ceea ce constituie 27% din numărul total de materiale relevante (în creștere cu 10 puncte procentuale față de săptămâna precedentă de raport). Igor Dodon a fost defavorizat de 87 de ori sau 15% din materiale (în creștere cu 3 puncte

procentuale). Raportul între numărul de apariții ale lui Igor Dodon în context pozitiv și context negativ a fost de 1,81.

Maia Sandu a fost mai mult defavorizată, apărând în lumină negativă în 229 de materiale (39% din numărul total de materiale relevante), în creștere cu 18 puncte procentuale față de săptămâna precedentă. Candidata PAS, PPDA și PLDM a fost prezentată în lumină pozitivă în 91 sau 15% din materiale, la același nivel ca săptămâna precedentă). Raportul dintre numărul de apariții ale Maiei Sandu în context pozitiv și context negativ a fost de 0,39.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența. 12 posturi TV

În perioada de referință, la posturile private cu acoperire națională **Prime TV, Canal 2, Canal 3** și **Publika TV** a fost înregistrat un număr relativ mic de știri și emisiuni cu caracter electoral direct sau indirect. Marea majoritate a materialelor au defavorizat-o pe Maia Sandu, care a apărut în lumină negativă în 81% din materialele de la Publika TV, 72% - la Prime TV, 62% - la Canal 2 și 61% - la Canal 3.

Igor Dodon a fost reflectat mai mult în context neutru, dar și pozitiv. 20% din materialele de la Publika, 19% de la Prime, 25% de la Canal 2 și 26% de la Canal 3 l-au favorizat pe candidatul PSRM.

Postul de televiziune cu acoperire regională **Jurnal TV** a favorizat-o pe Maia Sandu, candidata PAS, PPDA și PLDM apărând în lumină pozitivă în 49% din materialele relevante de la Jurnal TV. Candidatul PSRM Igor Dodon a fost **defavorizat** în 56% din materialele de la Jurnal TV.

NTV Moldova și **Accent TV** au avut o politică editorială similară orientată spre defavorizarea Maiei Sandu și favorizarea lui Igor Dodon. Contextul aparițiilor candidatei PAS, PPDA și PLDM a fost în marea majoritate a cazurilor defavorizant - 76% din materiale la NTV Moldova și 69% - la Accent TV. În contrast, Igor Dodon a fost favorizat atât prin spațiul acordat pentru intervenții directe, cât și prin contextul pozitiv al materialelor cu caracter electoral direct sau indirect. Astfel, 67% din materialele de la NTV Moldova și 49% de la Accent TV au fost favorizante pentru Igor Dodon.

La **Moldova 1** cei doi candidați au apărut mai mult în lumină pozitivă decât negativă, într-un număr egal de materiale – 26%.

23% din numărul total de materiale relevante de la **TV 7** au fost favorizante pentru Maia Sandu, iar 21% - defavorizante pentru Igor Dodon.

La **N4** s-a remarcat favorizarea ușoară a ambilor candidați: Igor Dodon – 30% din materiale, Maia Sandu – 20%.

Realitatea TV și **Pro TV Chișinău** au avut un comportament relativ echilibrat, fără a favoriza sau defavoriza evident vreun concurent electoral. La **Realitatea TV** Igor Dodon a apărut în context

negativ și context pozitiv într-un număr egal de materiale, iar Maia Sandu a apărut mai des în lumină pozitivă – 16%. La **Pro TV Chișinău** ambii candidați au apărut în mai multe știri neutre, fiind înregistrate și cazuri când aceștia au apărut în lumină pozitivă și în lumină negativă. Igor Dodon a fost favorizat de context în 15% din materiale.

Moldova 1

În ultima săptămână de campanie electorală (6-13 noiembrie 2016), radiodifuzorul public Moldova 1 a pus pe post 55 de materiale cu caracter electoral, între care 53 de știri și 2 dezbateri electorale. Durata totală a materialelor a fost de 12466 sec. (3,5 ore). Marea majoritate a știrilor au abordat subiecte politice (38) și teme ce țin de procesul electoral (16), referindu-se la activitatea CEC, la monitorizarea campaniei de către organizațiile societății civile, la activități de campanie ale celor 2 concurenți electorali, rezultatele ultimului sondaj de opinie etc.

La documentarea materialelor reporterii de la Moldova 1 au citat reprezentanți ai societății civile (26 ori, timp de 374 sec.), membri ai CEC (5 ori, 73 sec.). S-a mai făcut referire la membri ai CCA, APL, reprezentanți ai Poliției, ai Președinției. Dintre concurenții electorali, de cele mai dese ori a fost vizată și citată Maia Sandu – 25 ori. Frecvența apariției lui Igor Dodon a fost mai redusă – 11 ori. Membrii PSRM au fost citați și menționați de 10 ori, iar ai PAS – de 2 ori.

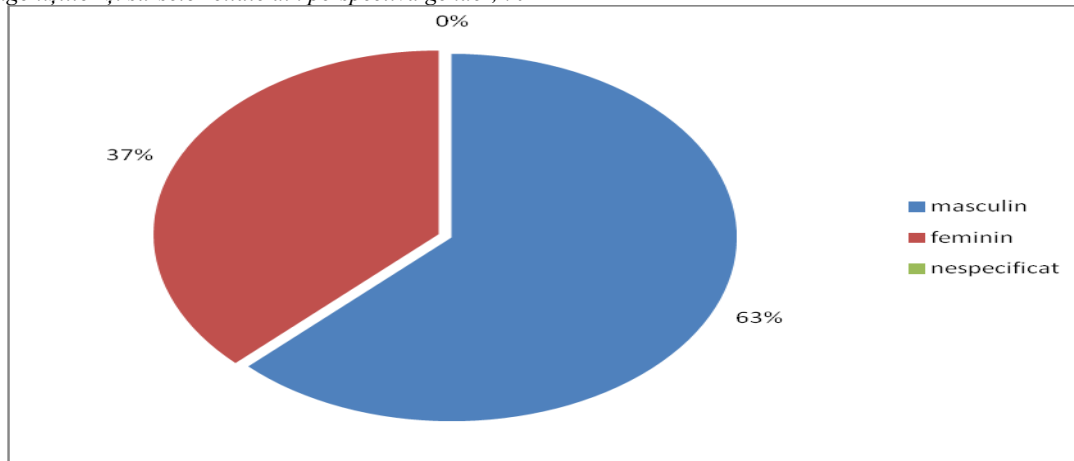
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	25	614	216
Igor Dodon	11	340	143
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	10	232	175
Partidul Acțiune și Solidaritate	2	41	23

Moldova 1 a organizat în perioada de raport 2 dezbateri electorale cu participarea Maiei Sandu și a lui Igor Dodon. Comportamentul moderatorilor a fost echilibrat, fără a favoriza sau defavoriza pe vreunul din ei.

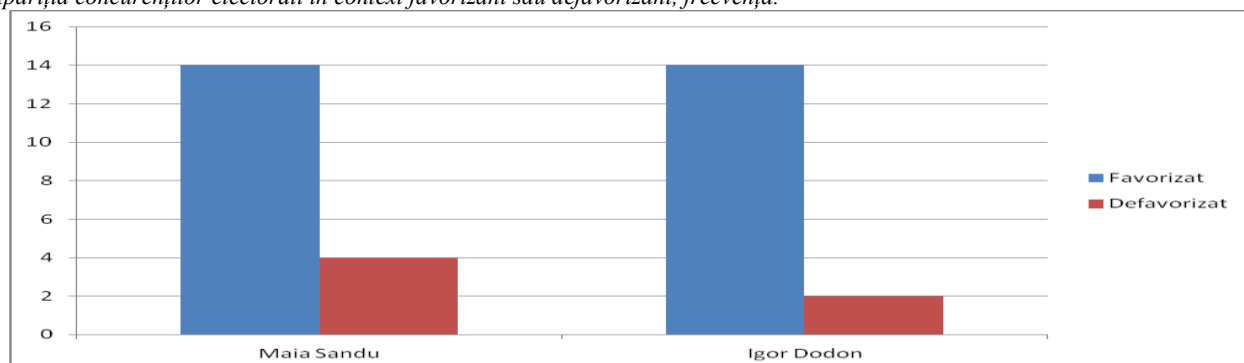
Rata surselor și protagoniștilor femei a constituit în perioada de raport 37%, cu 5 puncte procentuale mai puțin decât în perioada precedentă de monitorizare. Diminuarea se explică prin reducerea numărului de materiale cu prezența concurenților electorali care au ieșit din cursa electorală.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %

Contextul aparițiilor celor doi concurenți electorali în știrile și emisiunile relevante de la Moldova 1 a fost mai mult favorizant pentru ambii candidați. Astfel, și Maia Sandu, și Igor Dodon au apărut în lumină pozitivă în 26% din numărul total de materiale de la Moldova 1. Maia Sandu a apărut de 4 ori și în context negativ, iar Igor Dodon – de 2 ori în lumină negativă. Printre materialele în care candidații apar în lumină pozitivă se numără materialele în care Maia Sandu mulțumește diasporei pentru mobilizare, despre susținerea de care beneficiază Maia Sandu din partea anumitor actori, despre rezultatele sondajului privind șansele lui Igor Dodon de a câștiga alegerile, despre faptul că Igor Dodon este susținut de diferite grupuri etc.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

Prime TV

Prime TV, post privat cu acoperire națională, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, a difuzat 36 de materiale, inclusiv 34 știri și 2 emisiuni, cu volumul total de 3719 sec. sau aproximativ o oră. Temele abordate s-au axat mai mult pe domeniul politic – 31 materiale, iar procesul electoral a fost vizat în 4 materiale. Prime TV a dat prioritate subiectelor privind susținerea candidatului PSRM de către anumite partide și organizații, privind acuzațiile de fraudă în procesul finanțării PAS, acuzații că PAS ar oferi burghere și cafele pentru voturile tinerilor etc.. Totodată, au fost publicate materiale privind opinia speakerului Candu despre colaborarea Parlamentului cu viitorul președinte, interviul acordat de Vlad Plahotniuc Agenției Reuters, în care se referă și la alegerea președintelui.

Sursele citate în materialele relevante de la Prime TV au fost lipsite de diversitate. Acestea au inclus cetățeni (13 ori, 162 sec.), reprezentanți ai mass-media (6 ori, 6 sec.), ai CEC (4 ori, 85 sec.). S-a mai făcut referire la diplomați/observatori străini, experți, reprezentanți ai Președinției, ai Parlamentului, ai Guvernului.

Dintre concurenții electorali, de cele mai dese ori (18) în știri a fost vizată Maia Sandu, care a avut cea mai mare durată a aparițiilor în imagini – 391 sec. Durata intervențiilor directe a fost de 58 sec. Igor Dodon, care a apărut de 14 ori în materiale, a beneficiat de spațiu mare pentru intervenții directe – 121 sec.. Dintre partidele politice, de cele mai multe ori au fost vizați membrii PSRM, urmați de PAS și PPDA.

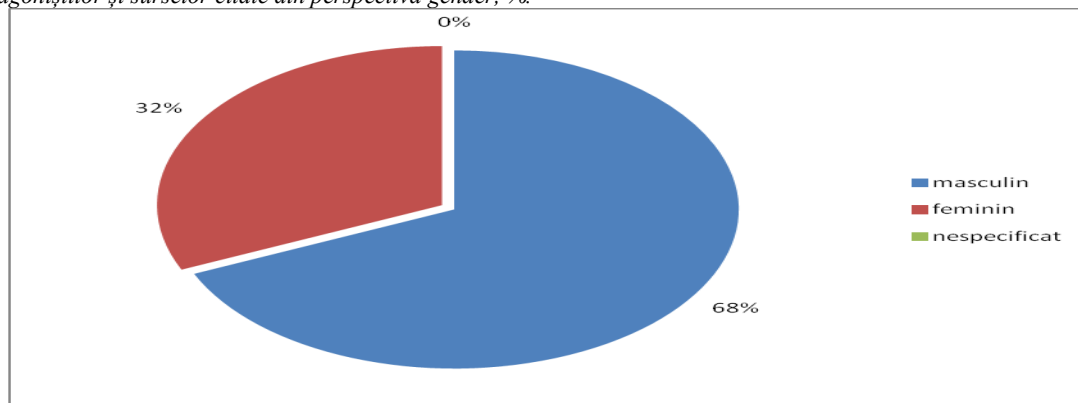
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagonisti	Aparitia	Durata aparitie in imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	18	391	58
Igor Dodon	14	284	121
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	13	306	245
Partidul Acțiune și Solidaritate	7	188	170

Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	4	195	10
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	2	60	48
Partidul Democrat din Moldova	1	63	54
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	1	16	6
Partidul Nostru	1	15	9

În perioada de raport, rata surselor de sex feminin a crescut cu 4 puncte procentuale, constituind 32%. Indicatorul relativ înalt se explică prin creșterea frecvenței materialelor (știri și emisiuni), care au vizat-o sau au citat-o pe Maia Sandu – 19 ori.

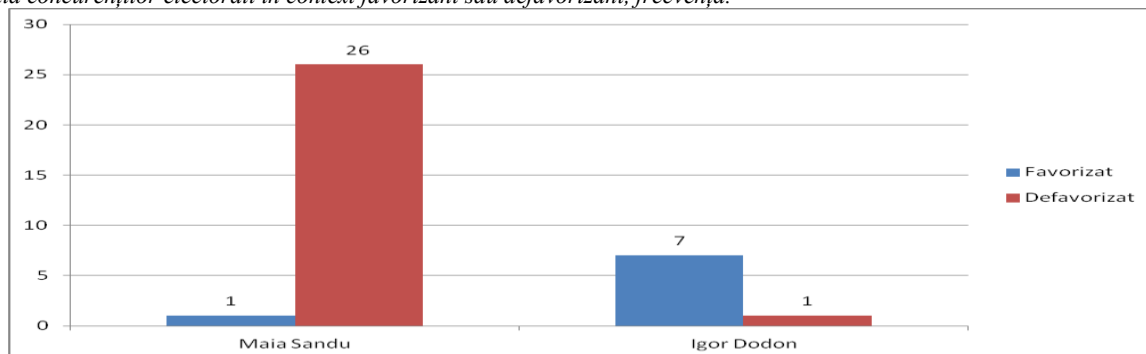
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

Politica editorială a Prime TV a fost orientată spre defavorizarea candidatei PAS, PPDA și PLDM Maia Sandu și favorizarea candidatului PSRM Igor Dodon. Maia Sandu a fost protagonista a 26 de materiale care au pus-o în lumină negativă, ceea ce constituie 72% din numărul total de materiale relevante. Este vorba de știri privind diverse acuzații lansate de PSRM (*Sandu acuzată de PSRM de minciună*, din 7 noiembrie, *PSRM o acuză pe Sandu că cheltuiește mai mult decât declară*, 8 noiembrie, *Voronin îl susține pe Dodon și o critică pe Maia Sandu* (știre repetată și în buletinul din 9 noiembrie), *Dodon solicită verificarea conturilor PAS, Sandu și Năstase huiduiți la Bălți*, *Maia Sandu refuză să răspundă la întrebări incomode*, *Prinși cu minciuna*, din 10 noiembrie, *Dodon vine cu noi acuzații la adresa lui Sandu*, și *Cafea pentru un vot*, din 11 noiembrie).

Concurentul electoral Igor Dodon a fost mai mult favorizat decât defavorizat în știri și emisiuni (19%), fiind vorba de subiecte privind sondajul de opinie din 7 noiembrie, susținerea candidatului PSRM de către liderul PCRM Vladimir Voronin, din 8 noiembrie și 9 noiembrie, decretele lui Igor Dodon în cazul în care va fi ales președinte, din 9 noiembrie, conferința de presă a membrilor PSRM din 10 noiembrie. Igor Dodon a fost favorizat indirect și de știrea *Vlad Plahotniuc: Moldova va continua calea spre UE*, din 11 noiembrie, în care se afirmă că cetățenii nemulțumiți de starea de lucruri din RM îl vor vota pe Igor Dodon.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

Canal 2

În perioada de raport, la postul privat de televiziune cu acoperire națională Canal 2, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, au fost difuzate 16 știri cu volumul de 1522 sec. sau 25 minute. Între temele abordate au predominat problemele politice (14). Printre subiectele abordate s-au numărat declarațiile speakerului Candu cu referire la colaborarea Parlamentului cu viitorul președinte, opinia Președintelui Timofti despre prestația ambilor candidați în alegeri, materiale privind acuzațiile reciproce făcute de candidați, despre transferul pe contul PAS din partea lui Ilan Shor, promisiunile electorale ale lui Igor Dodon, incidentele cu implicarea Maiei Sandu și Andrei Năstase în timpul întâlnirilor cu alegătorii, interviul lui Vlad Plahotniuc acordat Agenției Reuters etc..

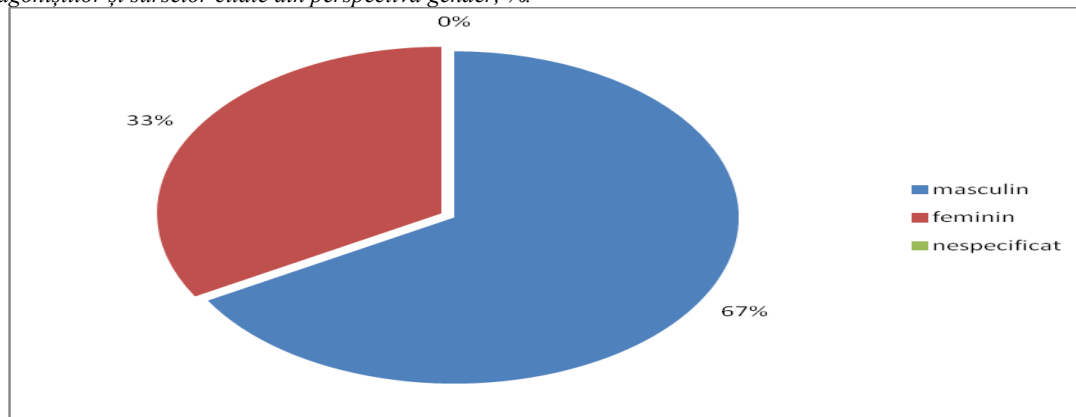
La documentarea materialelor, Canal 2 a recurs la cetățeni (5 apariții, timp de 48 sec.), reprezentanți ai CEC (2 apariții, 47 sec.), reprezentanți ai Președinției, Parlamentului și Guvernului – câte o apariție. Maia Sandu a fost vizată și/sau citată de cele mai multe ori – 11, durata intervențiilor personale fiind de aproape 7 ori mai mică decât durata apariției în imagini, fiind vorba mai mult de mențiuni în context negativ. Igor Dodon a fost vizat mai rar, durata intervenției personale fiind mai mare. Candidatul PSRM a beneficiat și de aparițiile membrilor PSRM, care au fost cei mai prezenți și ca număr, și ca durată a intervențiilor directe.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	11	232	38
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	10	284	168
Igor Dodon	5	105	51
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	3	74	15
Partidul Acțiune și Solidaritate	2	68	34
Partidul Democrat din Moldova	1	33	25

În perioada de raport, rata surselor de sex feminin de la Canal 2 a crescut ușor - cu 2 puncte procentuale, constituind 33%. Creșterea se datorează numărului mare de știri cu prezența candidatei Maia Sandu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

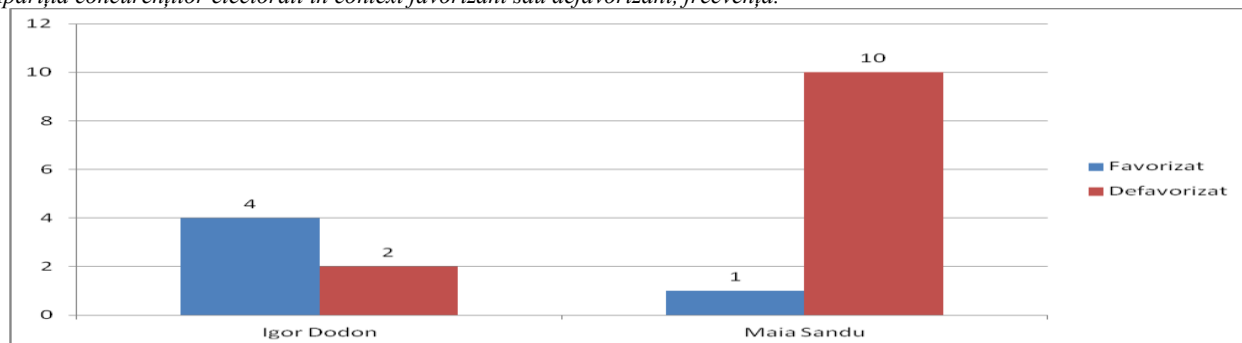

Candidatul PSRM Igor Dodon a apărut în materialele relevante mai mult în context pozitiv, iar Maia Sandu – în lumină negativă. 62% din numărul total de materiale de la Canal 2 au defavorizat-o

pe candidata PAS, PPDA și PLDM. Este vorba de materiale privind așa-numitul top 10 minciuni ale Maiei Sandu făcut de PSRM, din 7 noiembrie (știre repetată la 8 noiembrie), materiale privind incidente cu implicarea Maiei Sandu și a lui Andrei Năstase la întâlnirile cu alegătorii în diferite localități, despre finanțarea campaniei PAS de către Ilan Shor, despre faptul că Maia Sandu ignoră alegătorii, criticile aduse de Vladimir Voronin (știrea repetată două zile consecutiv) etc.

În contrast, Igor Dodon apare în lumină pozitivă în 25% din materialele relevante, cum ar fi cele privind susținerea de către Vladimir Voronin (știre repetată 2 zile consecutiv), promisiunile electorale ale lui Igor Dodon. Știrea privind interviul acordat de Vlad Plahotniuc Agenției Reuters îl favorizează indirect pe Igor Dodon, fiind lansată afirmația că oamenii îl vor alege pe el președinte.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

Canal 3

Postul privat de televiziune cu acoperire națională Canal 3, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, a difuzat în perioada de raport 46 de știri cu volumul total de 3748 sec. (1,1 ore). Tematica subiectelor abordate a vizat preponderent domeniul politic (33) și procesul electoral (12 materiale). Printre subiectele abordate s-au numărat declarațiile speakerului Andrian Candu cu referire la colaborarea Parlamentului cu viitorul președinte, opinia Președintelui Timofti despre prestația ambilor candidați în alegeri, despre acuzațiile reciproce făcute de candidați, despre transferul pe contul PAS din partea lui Ilan Shor, promisiunile electorale ale lui Igor Dodon, incidentele cu implicarea Maiei Sandu și a lui Andrei Năstase în timpul întâlnirilor cu alegătorii, declarațiile lui Vladimir Voronin cu privire la ambii candidați, interviul lui Vlad Plahotniuc acordat Agenției Reuters etc.

Sursele citate au fost lipsite de diversitate, în știri fiind mai mult prezenți concurenții electorali. La documentarea materialelor, Canal 3 a recurs la cetățeni de 5 ori (115 sec.), membri ai CEC – de 5 ori (105 sec.), reprezentanți ai Președinției, Guvernului și Parlamentului – de câte 3 ori. Dintre concurenții electorali și partidele politice, primul în top după frecvența și durata citatelor este PSRM. Urmează Maia Sandu, care a apărut mai mult în imagini, durata citatelor directe fiind nesemnificativă. Igor Dodon a fost vizat în mai puține materiale, beneficiind de spațiu mai voluminos pentru intervenții directe.

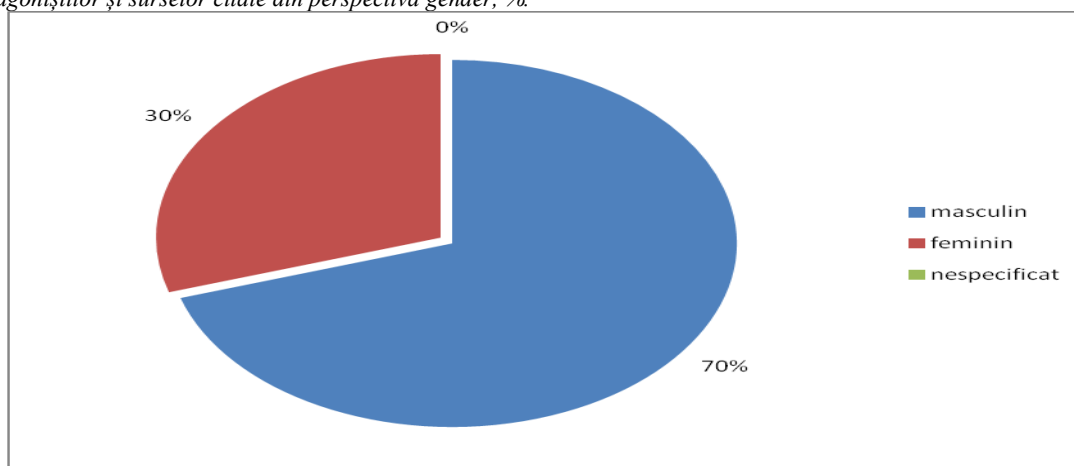
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	26	975	432
Maia Sandu	24	607	31
Igor Dodon	15	342	160
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	8	284	10

Partidul Acțiune și Solidaritate	5	162	100
Partidul Democrat din Moldova	3	129	0
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1	40	15

În perioada de raport, rata surselor de sex feminin, la care au făcut referire știrile de la Canal 3 s-a redus cu 5 puncte procentuale, constituind 30%. Diminuarea a fost cauzată de reducerea numărului de materiale cu prezența concurenților electorale.

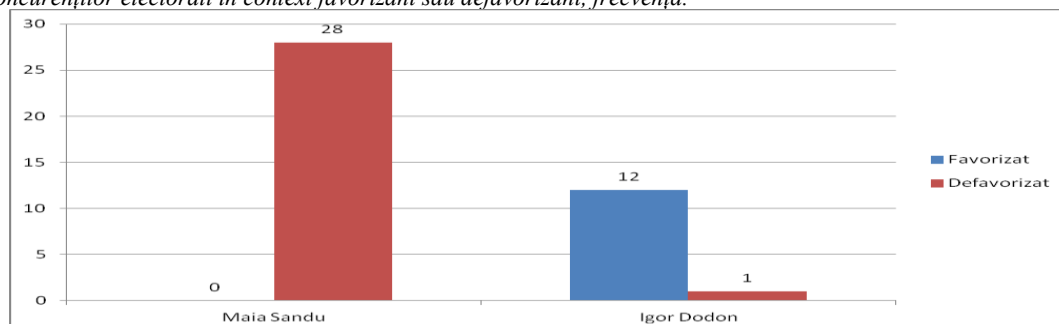
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

Candidatul PSRM Igor Dodon a fost favorizat în 26% din numărul total de materiale relevante, în special, în materiale privind susținerea din partea liderului comunist Voronin, privind cele trei decrete pe care le va adopta Igor Dodon după ce va ajunge președinte. De remarcat, că subiectul privind decretele a fost realizat diferit: consumatorii de limba română au fost informați că Igor Dodon se va preocupa de recuperarea banilor furați din sistemul bancar (pe fundal, atunci când se vorbește de banii furați, în imagine apare Maia Sandu), de relansarea relațiilor cu Rusia, dar și de lupta cu organizațiile unioniste. Versiunea știrii în limba rusă enumeră alte priorități: neutralitatea RM și o economie puternică, păstrarea valorilor creștine și neadmiterea căsătoriilor de același sex.

Marea majoritate a materialelor relevante monitorizării - 61% - au prezentat-o pe Maia Sandu în lumină negativă. Este vorba de materiale despre „topul minciunilor” făcut de PSRM, știrea despre acuzațiile PSRM că Sandu ar fi preluat tehnici de manipulare de la PLDM, subiectul despre faptul că Dodon cere investigarea surselor de finanțare PAS în cazul scandalului Șor, că Sandu și Năstase au fost huiduiți în timpul întâlnirilor cu alegătorii, că liderii PAS au fost prinși din nou cu minciuna, că stafful electoral al M. Sandu ar promova printre tineri ideea de a-și vinde votul pentru un burgher și o ceașcă de cafea etc.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

Publika TV

În perioada de referință, la Publika TV, post de televiziune de știri, cu acoperire națională, aflat în proprietatea lui Vlad Plahotniuc, prim-vicepreședintele Partidului Democrat din Moldova, au fost difuzate în total 49 de materiale (42 știri și 7 emisiuni), cu volumul total de 12207 sec. sau aproximativ 3,4 ore. Subiectele analizate au vizat doar teme din domeniul politic.

Materialele relevante au menționat și/sau citat concurenții electorali și membri ai partidelor politice. Dintre sursele apolitice de cele mai dese ori au fost citați cetățenii (20 ori, 232 sec.), membri ai CEC (8 ori, 150 sec.), mass-media (4 ori, 12 sec.) și reprezentanții APL (2 ori, 28 sec.). Maia Sandu a fost vizată de cele mai multe materiale – 30. Urmează membrii PSRM și Igor Dodon.

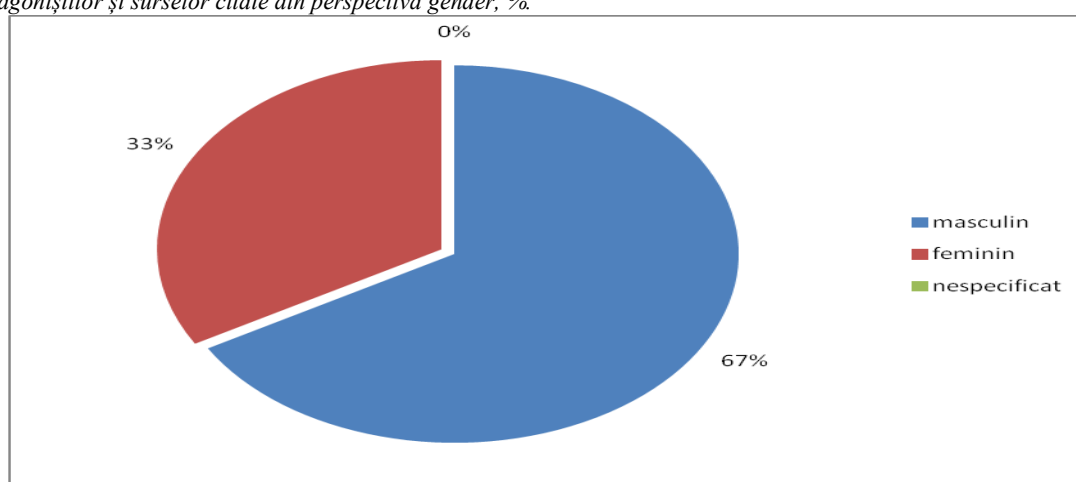
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	30	662	114
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	30	592	510
Igor Dodon	12	224	168
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	8	238	30
Partidul Acțiune și Solidaritate	8	182	132
Partidul Democrat din Moldova	4	198	198

La emisiunile relevante puse pe post în perioada de referință de Publika TV au participat experți, reprezentanți ai mass-media, ai societății civile, care au exprimat opinii în măsură să-i defavorizeze pe ambii candidați electorali. Maia Sandu a fost defavorizată de cele mai multe ori – 7 ori, iar Igor Dodon a fost vizat mai rar în context negativ – 3 ori, fiind totodată și favorizat în cadrul a 2 emisiuni.

În perioada de raport, în materialele relevante de la Publika TV a crescut numărul femeilor protagoniste și surse - de 20% la 33%. Schimbarea s-a produs din cauza numărului mare de materiale care au vizat-o pe Maia Sandu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

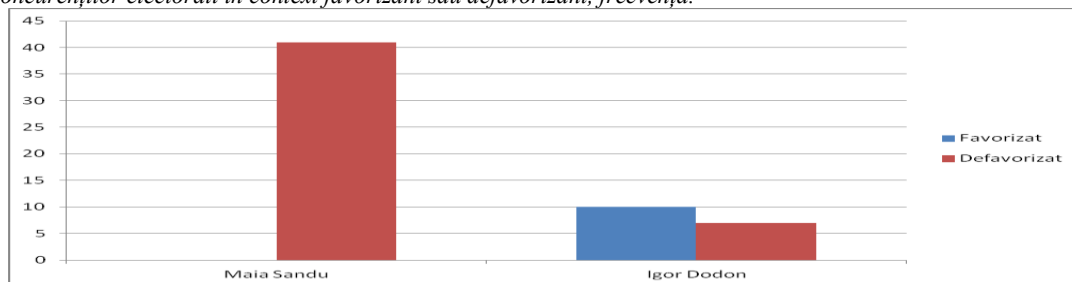

O mare parte din materialele relevante difuzate de Publika TV - 81% - au fost defavorizante pentru candidata Maia Sandu. Este vorba de știri, cum ar fi *PSRM: 10 declarații mincinoase ale Maiei Sandu* din 7 noiembrie, *PSRM: stejarul s-a îngălbenit*, din 8 noiembrie, *Maia Sandu și Andrei Năstase au fost huiduiți în orașul Bălți*, din 9 noiembrie, *Dodon cere anchetarea finanțării PAS*,

Inacțiunea și nesolidaritatea Maiei Sandu, Cum banii ajung la Maia Sandu, din 10 noiembrie, Năstase întâlnit cu șuierături, PSRM, nemulțumit de reformele lui Sandu, Liderii "PAS" prinși din nou cu minciuna, din 10 noiembrie, Burgher sau cafea pentru un vot, Dodon o ia la bani mărunți pe Maia Sandu.

Candidatul PSRM, Igor Dodon, a fost prezentat mai mult în context neutru și pozitiv – în 20% din materiale, fiind vorba de promisiunile electorale ale acestuia. O știre care îl favorizează indirect este cea intitulă *Moldova își va păstra cursul european*, din 11 noiembrie, fiind vorba de interviul acordat de Vlad Plahotniuc Agenției Reuter, în care se spune că populația dezamăgită îl va vota pe Igor Dodon, acesta apărând și în imagini.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

Jurnal TV

În perioada de raport, postul de televiziune cu acoperire regională Jurnal TV, deținut de Victor Topa, om de afaceri stabilit în Germania, a difuzat 87 materiale relevante monitorizării, inclusiv 70 de știri, 15 emisiuni și 2 Vox Populi, cu volumul total de 46988 sec. sau aproximativ 13 ore. Marea majoritate a materialelor au vizat teme politice (84). Au fost reflectate întâlnirile electorale ale Maiei Sandu și Andrei Năstase, campania de mobilizare a cetățenilor, în special, peste hotare, sprijinul din partea mai multor actori politici și apolitici pentru Maia Sandu, activitatea CEC etc.

Primii în topul surselor citate cel mai frecvent au fost cetățenii (201 de referințe, 2775 sec. intervenție directă), în special, în materialele privind întâlnirile Maiei Sandu și Andrei Năstase cu alegătorii prin diferite localități. Urmează reprezentanții societății civile (21 apariții, 796 sec.), experți (21 apariții, 801 sec.), reprezentanți ai CEC (12 apariții, 230 sec. intervenție directă), diplomați, oficiali și observatori străini (12 apariții, 536 sec.), mass-media (9 intervenții, 130 sec.) reprezentanți ai APL (8 apariții, 12 sec.). S-a mai făcut referire la oameni de afaceri, poliție, reprezentanți ai Bisericii, ai Guvernului, aparițiile acestora fiind mai mici și ca frecvență, și ca durată. Dintre concurenții electorali, prima în top este Maia Sandu, care a avut cele mai multe apariții, beneficiind și de cele mai voluminoase intervenții directe. Contracandidatul său, Igor Dodon, a avut mai puține intervenții, durata acestora fiind mai redusă.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

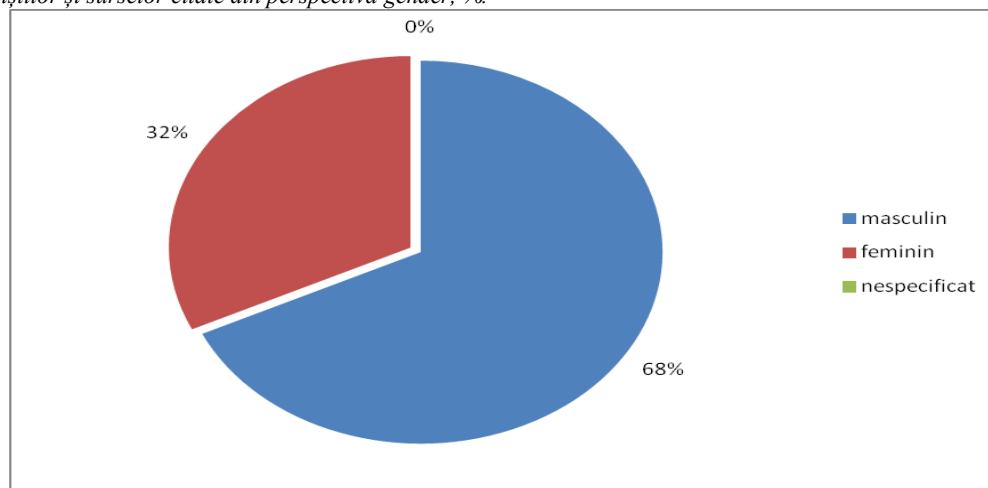
Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	33	1901	961
Igor Dodon	30	941	301
Partidul Democrat din Moldova	24	318	108
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	18	818	702
Partidul Acțiune și Solidaritate	6	417	300
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	3	12	0

Partidul Nostru	2	272	272
-----------------	---	-----	-----

În emisiunile relevante de la Jurnal TV au apărut de cele mai dese ori experți și reprezentanți ai mass-media. Membrii PDM au apărut doar pe ecran (total 707 sec.), fără intervenții directe, în principal în context negativ. Igor Dodon, la fel, a apărut mai mult în imagine în timpul emisiunilor (1751 sec.), având intervenție directă timp de 92 sec.

Rata femeilor citate ca surse sau protagoniste a constituit în perioada de referință 32%, un indicator relativ înalt, fiind în creștere cu 2 puncte procentuale față de perioada precedentă de monitorizare. Creșterea se datorează atât numărului mare de femei din categoria cetățeni (99 femei versus 113 bărbați), cât și citării frecvente a candidatei Maia Sandu.

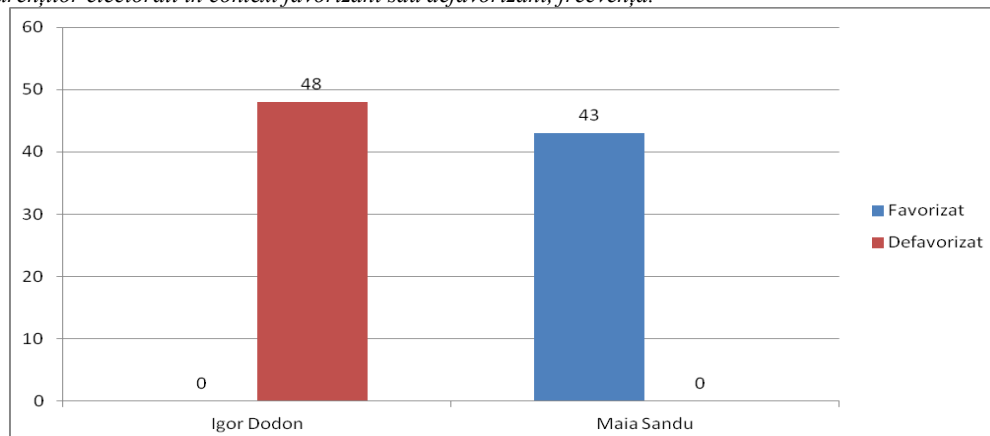
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

Maia Sandu a fost concurenta electorală favorizată cel mai des în materialele de la Jurnal TV. Aceasta a apărut în lumină pozitivă în 43 de materiale (49%), fiind vorba de materiale, cum ar fi *Cod galben al schimbării la Strășeni*, *Cetățenii vor un președinte integru*, din 6 noiembrie, *Atac înscenat la adresa PAS*, *Experți: Puterea se teme de Maia Sandu*, *Turul doi unește diaspora*, din 8 noiembrie, *Merkel – nu am discutat despre refugiați*, *Sandu: lupt pentru oameni* din 9 noiembrie, *Nordul, mobilizat pentru schimbare* din 11 noiembrie, reportaje de la întâlnirile cu alegatorii ale lui Andrei Năstase și Maiei Sandu, declarații de susținere și apeluri către cetățeni din partea diferiților actori etc.

Igor Dodon a fost vizat în 48 de știri și emisiuni în context negativ, ceea ce constituie 56% din numărul total de materiale. Printre materialele care l-au pus în lumină negativă s-au numărat *Dodon acuzat de escrocherii*, *Calomnii în ultima zi de campanie*, *Nereguli în perioada electorală*.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

Realitatea TV

Postul privat de televiziune cu acoperire regională Realitatea TV, aflat în proprietatea lui Dumitru Țîra, a difuzat în total 46 de materiale, între care 38 știri și 8 emisiuni, cu volumul total de 29689 sec. sau 8,2 ore. Subiectele abordate au vizat, în principal, teme politice (31) și procesul electoral (9), fiind vorba despre promisiunile electorale ale celor 2 concurenți, rapoartele societății civile, opinia Președintelui Timoftei referitoare la prestația celor doi candidați, facilități pentru studenții de la medicină ca să poată merge la vot, activitatea CEC, procedura de vot pentru persoanele cu dezabilități, ultimul sondaj de opinie, primele buletine repartizate pentru cei din afara țării, acuzații reciproce din partea PSRM și PAS etc..

La documentarea știrilor, Realitatea TV a recurs la cetățeni (12 apariții, 200 sec.), reprezentanți ai societății civile (4 apariții, 254 sec.), mass-media (4 apariții, 124 sec.), membri ai CEC (3 apariții, 62 sec.), reprezentanți ai Președinției (3 apariții, 192 sec.), diplomați/observatori străini (3 apariții, 195sec.). Igor Dodon și Maia Sandu au avut un număr aproximativ egal de apariții pe ecran, durata intervențiilor directe fiind mai redusă pentru candidatul PSRM. Igor Dodon a beneficiat de spațiul alocat reprezentanților PSRM care se află pe locul trei după număr și durata aparițiilor.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	22	390	209
Maia Sandu	20	573	374
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	12	237	354
Partidul Democrat din Moldova	6	63	0
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	6	117	99
Partidul Acțiune și Solidaritate	3	156	207

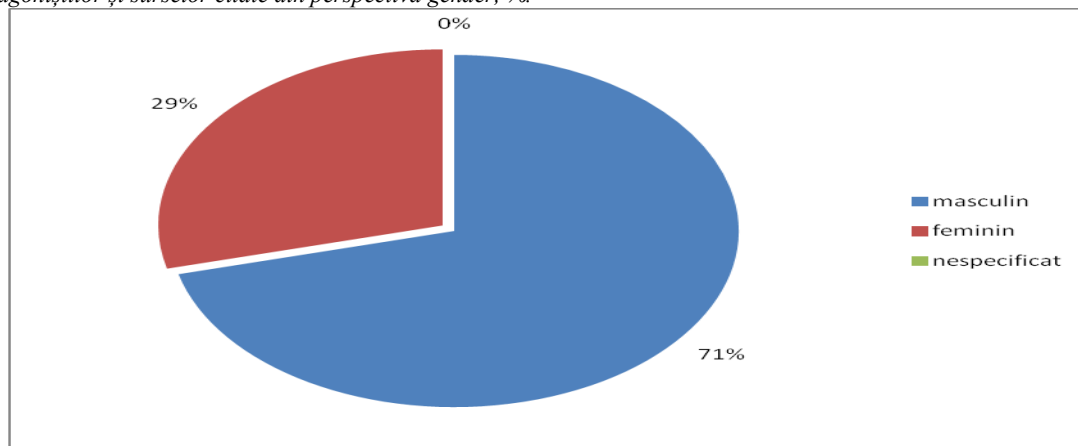
Realitatea TV a pus pe post în perioada de raport mai multe emisiuni cu caracter electoral direct sau indirect, la care au participat experți, reprezentanți ai mass-media. Concurenții electorali nu au participat la emisiuni, aceștia servind drept subiect de discuție pentru invitații din studio. De cele mai multe ori, în lumină negativă a apărut candidata PAS, PPDA și PLDM Maia Sandu (3 ori), care a apărut și în context pozitiv de 2 ori. Igor Dodon a fost vizat în context pozitiv și negativ – de câte 2 ori).

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și partidelor politice în emisiuni, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Experți (străini și locali)	5	7455	6297
Mass media	5	5973	5945
Diplomați, oficiali și observatori străini	1	24	24
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1	2396	2108
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	1	273	486
Partidul Acțiune și Solidaritate	1	400	266
Igor Dodon	1	50	50
Maia Sandu	1	30	30

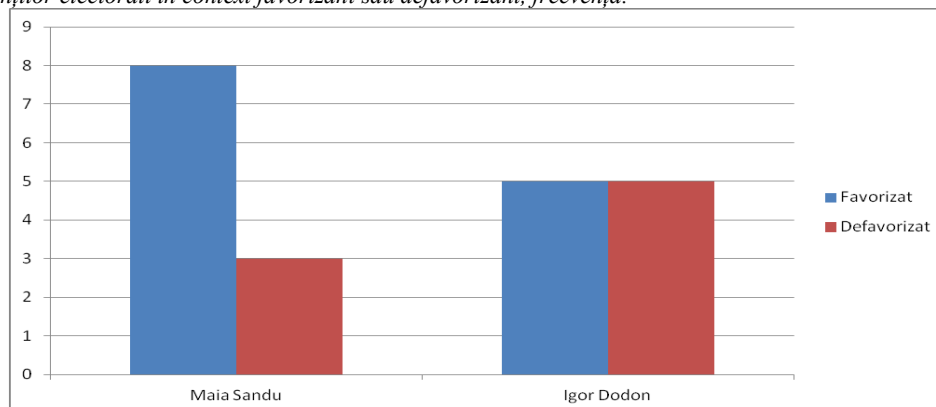
În perioada de raport, rata surselor sau protagonistelor de sex feminin a fost de 29%, în scădere cu 6 puncte procentuale față de săptămâna precedentă de monitorizare. Această scădere a fost cauzată de reducerea numărului de materiale cu prezența concurenților electorale.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

Majoritatea materialelor relevante de la Realitatea TV au fost neutre. Dintre cei doi concurenți electorali, Igor Dodon a fost mai mult defavorizat de context, fiind vizat negativ în 5 materiale sau 10% din numărul total de materiale. Același concurent a apărut și în lumină pozitivă - 5 ori. Maia Sandu a apărut în context mai mult pozitiv, decât negativ.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

NTV Moldova

Postul de televiziune cu acoperire regională NTV Moldova, aflat în proprietatea lui Corneliu Furculiță, deputat PSRM, a difuzat în perioada de raport 93 de materiale relevante, dintre care 87 de știri și 6 emisiuni. Volumul total al acestora a fost de 37629 sec. sau aproximativ 10,4 ore. Majoritatea absolută a materialelor au vizat teme politice (81), procesul electoral fiind reflectat în 4 materiale.

La documentarea materialelor, NTV Moldova, de cele mai dese ori, a făcut trimitere la cetățeni, care au fost primii în top (52 apariții, timp de 741 sec.), urmați de reprezentanți ai APL (17 apariții, 410 sec.), experți (10 apariții, 779 sec.), jurnaliști (15 apariții, 280 sec.), diplomați (9 apariții, 145 sec.), societatea civilă (6 apariții, 258 sec.), reprezentanții CEC (4 apariții, 100 sec.). Au mai fost citați reprezentanți ai Președinției, ai Bisericii, volumul intervențiilor acestora fiind mai redus. După frecvența aparițiilor, Maia Sandu este prima în top, durata intervențiilor directe fiind de peste 5 ori mai mică decât durata aparițiilor pe ecran, în special, în materialele cu conotație negativă. Igor

Dodon a avut un număr mai mic de intervenții, dar durata a fost mai mare, contextul, de regulă, fiind pozitiv. Igor Dodon a beneficiat și de apariția membrilor PSRM, care au fost citați direct de mai multe ori.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

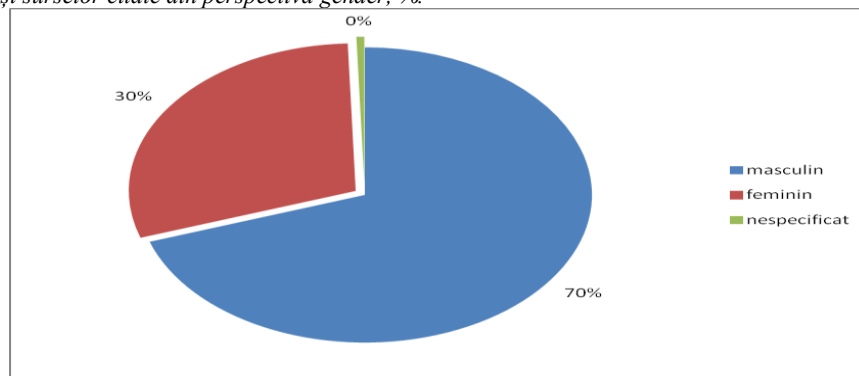
Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	64	2791	563
Igor Dodon	57	2688	1559
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	19	1163	845
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	11	220	40
Partidul Acțiune și Solidaritate	9	301	274
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	8	180	20
Partidul Democrat din Moldova	6	115	20
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	6	344	290
Partidul Nostru	5	187	162
Partidul Popular European din Moldova	5	90	15
Partidul Popular Socialist	4	212	202
Partidul Liberal	4	140	140
Dumitru Ciubașenco	3	220	145
Partidul „Renaștere”	2	64	64
Partidul Ruso-Slavean din Moldova	2	60	40
Mișcarea Populară Antimafie	1	100	100

Emisiunile de la NTV Moldova i-au avut ca invitați pe diverși experți, membri ai PSRM și PPS, care s-au referit direct la concurenți și la procesul electoral, favorizându-l pe Igor Dodon, candidatul PSRM (6 ori), și defavorizând-o pe Maia Sandu, candidata PAS, PPDA și PLDM (6 ori).

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	4	8514	8514
Experți (străini și locali)	3	4672	4672
Mass media	2	3200	3200
Partidul Popular Socialist	1	1110	1110

Rata surselor și protagoniștilor femei s-a menținut la un nivel relativ constant în ultimele săptămâni, constituind 30%. Indicatorul este determinat de citarea/menționarea concurenței Maia Sandu și a surselor femei din categoria cetățeni.

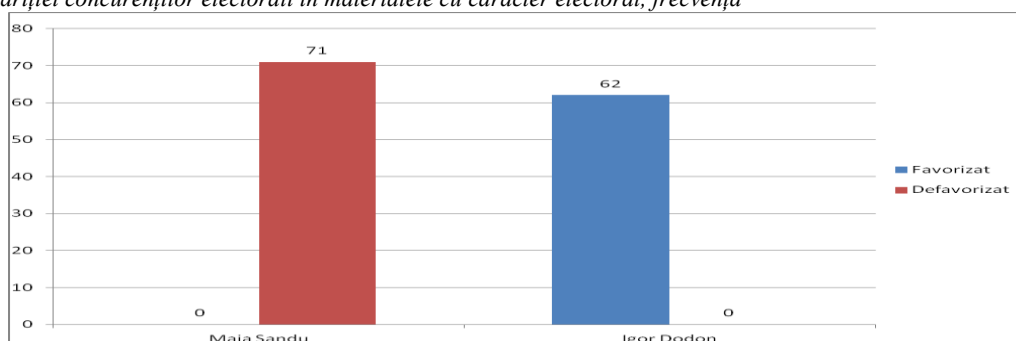
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

În perioada de raport, politica editorială de la NTV Moldova s-a axat pe producerea materialelor defăimătoare despre Maia Sandu, care a apărut într-un număr mai mare de materiale decât contracandidatul său, Igor Dodon. Contextul aparițiilor Maiei Sandu a fost în marea majoritate a cazurilor defavorizant - 76% din numărul total de materiale analizate. Printre acestea se numără opiniile celor care o prezintă drept *sluga lui Plahotniuc*, *urgia școlilor*, *parte a guvernării corupte*, din 6 noiembrie, materiale despre aceea că *profesorii terorizează studenții ca să o voteze pe Sandu*, că Sandu *cerșește votul studenților*, că *este susținută de sirieni*, din 7 noiembrie, *susținută de unioniști*, *slab pregătită*, *finanțată de Șor*, din 8 noiembrie, *acuzată de distrugerea școlilor*, *huiduită de alegători* din 10 noiembrie etc..

Igor Dodon a fost prezentat într-un număr mare de materiale în context pozitiv – 62 sau 66,6%, fiind vorba de o serie de știri privind susținerea din partea diferiților actori politici și apolitici.

Contextul apariției concurenților electorali în materialele cu caracter electoral, frecvența

Pro TV Chișinău

Postul de televiziune cu acoperire regională Pro TV Chișinău, deținut de Prodigital SRL¹, a avut în total 26 de materiale relevante (25 de știri și o dezbatere electorală) cu volumul total de 10433 sec. sau aproximativ 2,9 ore. Postul a informat despre rezultatele monitorizării campaniei electorale de către organizațiile societății civile, despre campania de mobilizare a cetățenilor pentru participarea la vot, datele sondajului de opinie privind turul doi de scrutin, petiția privind impozitarea Bisericii și acuzația că aceasta se implică în procesul politic, promisiuni electorale ale lui Dodon, donația făcută de Ilan Șor către PAS.

La documentarea știrilor relevante, reporterii de la Pro TV au făcut referire și au citat mai mulți cetățeni (24 apariții, 215 sec.), reprezentanți ai Bisericii (9 apariții, timp de 80 sec.), membri ai Guvernului (6 apariții, 60 sec.), ai societății civile (5 apariții, timp de 102 sec.), reprezentanți ai Președinției (4 apariții, fără intervenție directă), membri ai CEC (3 apariții, 30 sec.). Au mai fost

¹ Beneficiari finali ai Pro TV sunt mai multe companii off shore

citați/menționați diplomați, oficiali și observatori străini, judecători/avocați, oameni de afaceri, APL. Igor Dodon a fost mai prezent în știri, și ca frecvență, și ca durată a intervențiilor directe. Candidatul PSRM a beneficiat și de intervențiile membrilor PSRM. Maia Sandu a fost mai mult prezentă în imagini, frecvența și durata intervențiilor directe fiind mai mici.

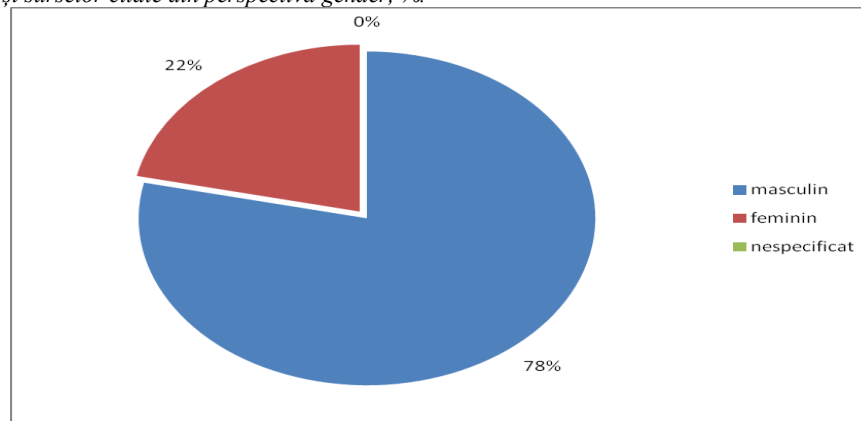
Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	23	650	207
Maia Sandu	19	651	170
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	11	326	258
Partidul Democrat din Moldova	10	94	0
Partidul Acțiune și Solidaritate	8	170	114
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	5	47	16
Partidul Nostru	4	14	0
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	2	10	0
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	2	46	24

La dezbaterile organizate de Pro TV în perioada de raport au participat Igor Dodon și Maia Sandu, ambii beneficiind de timp aproximativ egal și de tratament corect din partea moderatoarei.

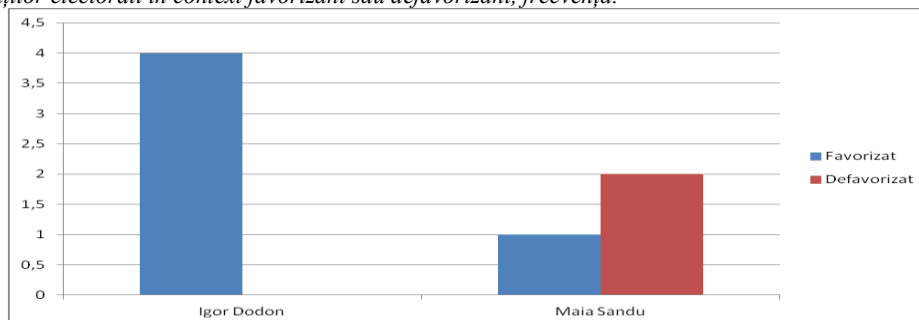
În perioada de raport, rata femeilor surse sau protagoniste din materialele relevante puse pe post de Pro TV s-a redus simțitor de la 33% la 22%. Această diminuare se explică prin reducerea numărului de materiale care au citat sau menționat concurențele electorale la funcția de președinte al RM.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %

La Pro TV Chișinău ambii candidați au apărut în știri mai mult neutre, fiind înregistrate și cazuri când aceștia au apărut în lumină pozitivă și negativă. Igor Dodon a fost favorizat de context în 15% din materiale, în special, în știri privind datele sondajului de opinie privind turul doi de scrutin, promisiuni electorale ale lui Dodon, participarea lui Igor Dodon la manifestările de la Comrat (Ziua vinului). Maia Sandu a apărut de 2 ori în materiale în context negativ (știri privind donația făcută de Ilan Șor pentru PAS) și o dată în lumină pozitivă.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

TV 7

Postul de televiziune cu acoperire regională TV 7, aflat în proprietatea lui Petru și Alexandra Lucinschi (rudele fostului proprietar, deputatul PLDM Chiril Lucinschi), a difuzat în perioada de referință 55 de materiale, dintre care 47 știri, 7 emisiuni și o dezbatere, cu volumul total de 23264 sec. sau aproximativ 6,5 ore. Temele abordate au vizat preponderent domeniul politic (47 materiale) și procesul electoral (6). Postul a informat despre activitatea CEC, monitorizarea procesului electoral de către societatea civilă, declarații/acuzații lansate de concurenți, materiale privind susținerea concurenților de către anumiți actori, cazul de finanțare a PAS de către Ilan Șor etc.

De cele mai multe ori, știrile relevante de la TV 7 au citat și au făcut referire la experți (16 apariții, 161 sec.) și cetățeni (16 apariții, 197 sec.). Reprezentanții mass-media au fost surse de informații în 11 cazuri (270 sec.), ai societății civile – 10 ori (288 sec.) și membrii CEC – 6 ori (115 sec.). Au mai fost citați reprezentanți ai Poliției, diplomați și observatori străini și cetățeni. Maia Sandu și Igor Dodon au apărut într-un număr relativ egal de știri ca frecvență, durata intervențiilor candidatei PAS, PPDA și PLDM fiind mai mare.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Maia Sandu	19	791	467
Igor Dodon	17	509	225
Partidul Acțiune și Solidaritate	7	381	334
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	6	307	292
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	2	23	13
Partidul Popular European din Moldova	2	100	90
Partidul Nostru	1	15	10

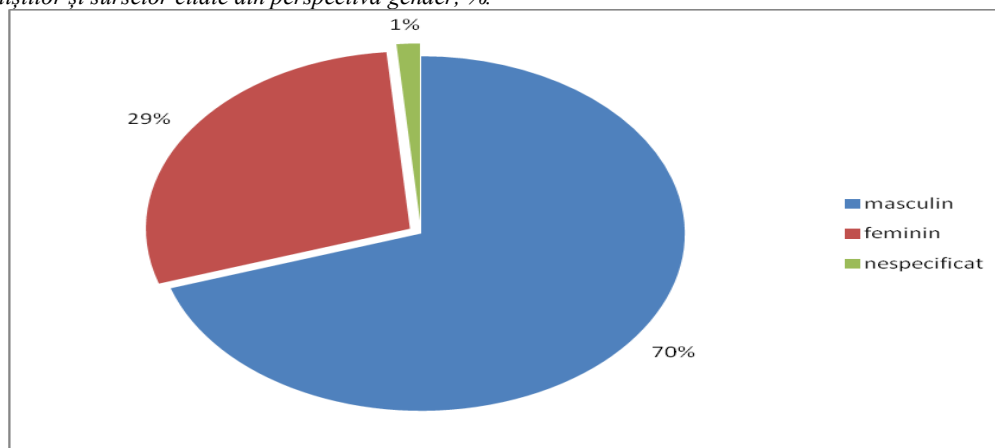
Emisiunile cu conotație electorală difuzate de TV 7 în perioada de raport nu i-au avut ca invitați pe actorii electorali, aceștia fiind doar menționați de protagoniști. Postul a organizat o dezbatere electorală cu participarea Maiei Sandu și a lui Igor Dodon. (Mai multe detalii a se vedea în studiul de caz nr. 7 din anexă).

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Mass media	5	2434	2434
Experți (străini și locali)	4	1465	1470

Partidul Acțiune și Solidaritate	4	1597	1833
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	2	1420	1425
Igor Dodon	1	2012	1300
Maia Sandu	1	2010	1280
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	1	76	11
Partidul Nostru	1	21	16

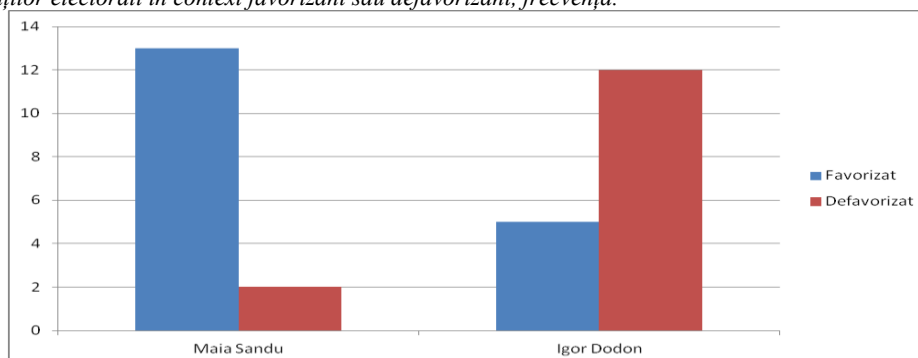
În perioada de raport, la TV 7 a crescut ușor rata femeilor citate sau menționate în materialele relevante (de la 27% la 29%). Creșterea se datorează numărului mai mare de știri cu apariția Maiei Sandu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

23% din numărul total de materiale relevante puse de post de TV 7 în perioada de referință au prezentat-o în lumină pozitivă pe Maia Sandu, în special, în materiale privind susținerea de care s-a bucurat din partea anumitor actori politici. Candidata PAS, PPDA și PLDM a apărut și în 2 materiale în context negativ. Igor Dodon a apărut în lumină negativă în 21% din numărul total de materiale, cum ar fi știri privind campania murdară, intenția de a introduce Istoria Moldovei în școli, raportul Promo- LEX privind încălcările în campanie.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

Accent TV

Postul privat cu acoperire regională Accent TV, deținut de compania Telesistem SRL din Rusia², a avut în perioada de referință 59 de materiale – 47 de știri și 12 emisiuni de opinie, cu volumul total

² Beneficiarul final al Accent TV este Vadim Ciubara.

de 39097 sec. sau aproximativ 10,8 ore. Tematica abordată cel mai frecvent a vizat domeniul politic (42) și procesul electoral (5).

La documentarea materialelor relevante, Accent TV a recurs, de cele mai multe ori, la reprezentanți ai APL (9 apariții, 221 sec.), cetățeni (9 apariții, 87 sec.), societatea civilă (6 apariții, 252 sec.), experți (6 apariții, 240 sec.), reprezentanți ai CEC (4 apariții, 145 sec.). Au mai fost citați oameni de afaceri, diplomați, oficiali și observatori străini, deputați, judecători, reprezentanți ai Bisericii, ai mass-media. Igor Dodon a fost citat și menționat de cele mai multe ori și a beneficiat de intervenții directe voluminoase, în comparație cu contracandidata sa Maia Sandu. Dintre partidele politice, pe primul loc este PSRM.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	26	974	608
Maia Sandu	21	882	270
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	18	875	792
Partidul Acțiune și Solidaritate	6	213	112
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	5	58	11
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	3	123	121
Partidul Nostru	2	21	15
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	2	92	5
Partidul Democrat din Moldova	1	4	0
Partidul Popular European din Moldova	1	40	32

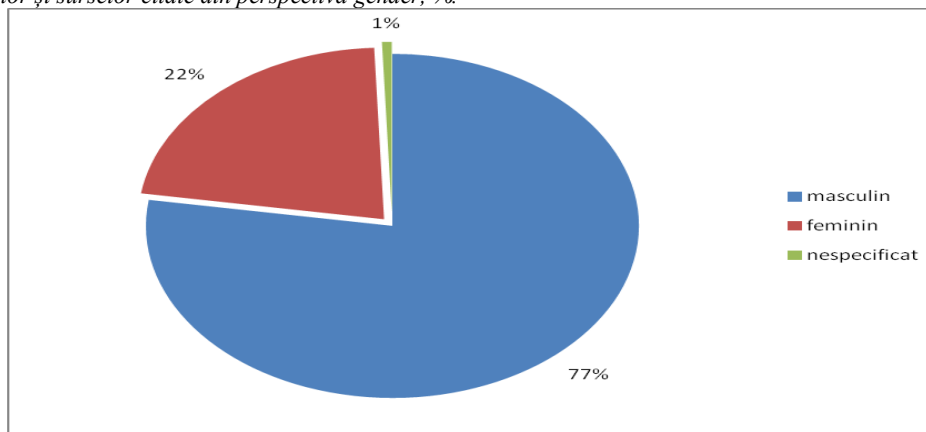
Emisiunile difuzate de Accent TV în perioada de raport i-a avut protagoniști pe experți, reprezentanți ai societății civile, membri ai PSRM, ai PPEM, ai CEC. Majoritatea emisiunilor s-au axat pe subiecte privind concurenții electorali și șansele acestora în turul doi. De cele mai multe ori (6) opiniile exprimate au fost în detrimentul concurenței electorale Maia Sandu. Igor Dodon a fost favorizat în 5 emisiuni cu caracter electoral direct sau indirect.

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în emisiuni și dezbateri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	8	13057	9703
Experți (străini și locali)	7	9367	6622
Comisia Electorală Centrală	1	1352	616
Cetățeni	1	1813	1454
Societate civilă – ONG-uri	1	2508	2562
Partidul Popular European din Moldova	1	1299	901

În perioada de referință, în materialele de la Accent TV s-a redus numărul de surse și protagoniste femei, rata constituind 22%, în scădere cu 5 puncte procentuale.

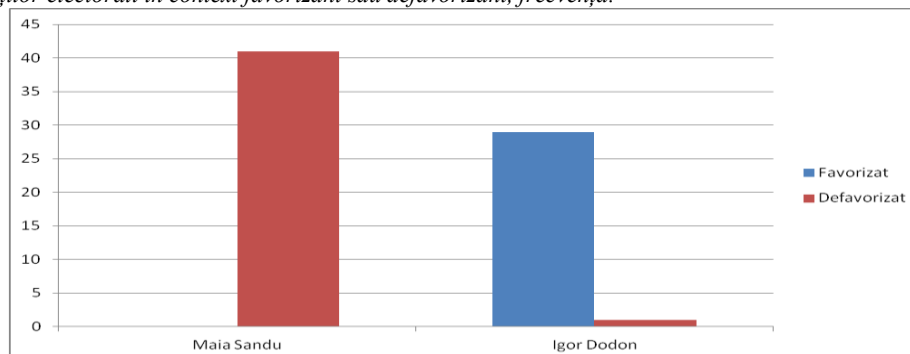
Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

Majoritatea materialelor relevante puse pe post de Accent TV în perioada de raport au defavorizat-o pe concurența electorală Maia Sandu, care a apărut în context negativ în 69% din materialele relevante. Exemple de titluri defavorizante: *Maia Sandu: Guvernarea oligarhică și Maia Sandu - tandemul perfect?*, *Ceban: Astăzi toți oligarhii s-au unit pentru a lupta cu Dodon*, *Top 10 minciuni ale Maiei Sandu* - din 7 noiembrie, *Maia Sandu, din nou prinsă cu minciuna*, *Banii murdari utilizați de Maia Sandu*, din 8 noiembrie, *Andrei Năstase huiduit în nordul țării*, din 10 noiembrie, *Vasilii Bolea: Maia Sandu împotmolită în minciuni*, din 10 noiembrie etc..

În contrast, Igor Dodon a fost favorizat atât prin spațiul acordat pentru intervenții directe, cât și prin contextul pozitiv al materialelor cu caracter electoral direct sau indirect - 49% de la Accent TV au fost favorizante pentru Igor Dodon. Printre materialele care l-au pus în lumină pozitivă se numără materialul despre participarea lui Igor Dodon la festivalul vinului de la Comrat, unde a ținut un discurs și a promis cetățenilor că împreună vor câștiga (7 noiembrie), participarea lui Igor Dodon la aniversarea orașului Ștefan Vodă din 8 noiembrie, susținerea anunțată de primarii și președinții de raioane, din 10 noiembrie etc..

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

N4

În perioada de raport, postul cu acoperire regională N4, aflat în proprietatea Selectcanal TV SRL³, a difuzat în total 20 de știri relevante cu volumul total de 1278 sec. sau aproximativ 21 minute. Acestea au tratat mai mult subiecte politice – 16 și procesul electoral – 2.

Știrile relevante s-au bazat pe surse de la CEC (6 apariții), reprezentanți ai Președinției și diplomați/observatori străini (câte 2 apariții, fără intervenție directă). Igor Dodon și Maia Sandu au avut un număr egal de apariții în știri, Igor Dodon beneficiind de spațiu puțin mai mare pentru intervenții directe.

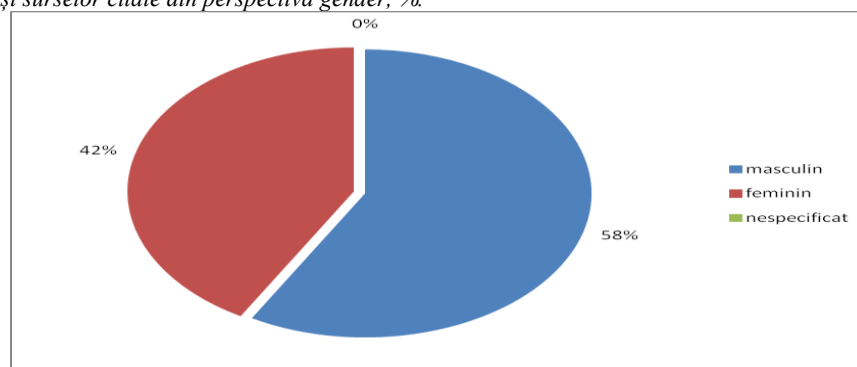
³ Beneficiarii finali ai N4 – Alexandru Sîrbu, Andrei Borșevici și Eugeniu Sîrbu

Frecvența, durata apariției în imagini și durata intervenției directe a concurenților electorali și actorilor politici în știri, sec.

Protagoniști și surse	Frecvența apariției	Durata apariției în imagini	Durata intervenției personale
Igor Dodon	14	366	194
Maia Sandu	14	450	178
Partidul Nostru	4	28	0
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	2	24	0
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	2	8	0
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	2	42	0

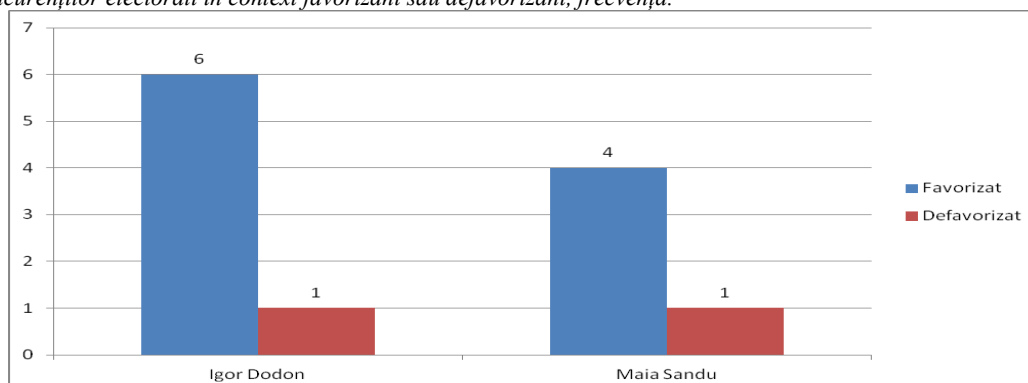
În perioada de raport, la N4 a crescut semnificativ rata surselor și protagoniștilor de sex feminin, care a constituit 42%, în creștere cu 7 puncte procentuale. Indicatorul se explică prin vizarea sau citarea candidatei PAS, Maia Sandu.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva gender, %.

Ambii candidați au apărut mai mult în context pozitiv, în știri cum ar fi cea privind rezultatele ultimului sondaj de opinie potrivit căruia Igor Dodon va ieși învingător, promisiunile lui Igor Dodon în timpul dezbaterilor de la Moldova 1, Dodon îi mulțumește lui Voronin și lui Usatîi pentru sprijin, Primele trei decrete ale lui Igor Dodon dacă va deveni președinte, Spotul video în care Maia Sandu cheamă tinerii la vot, Maia Sandu îndeamnă cetățenii la mobilizare.

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența.

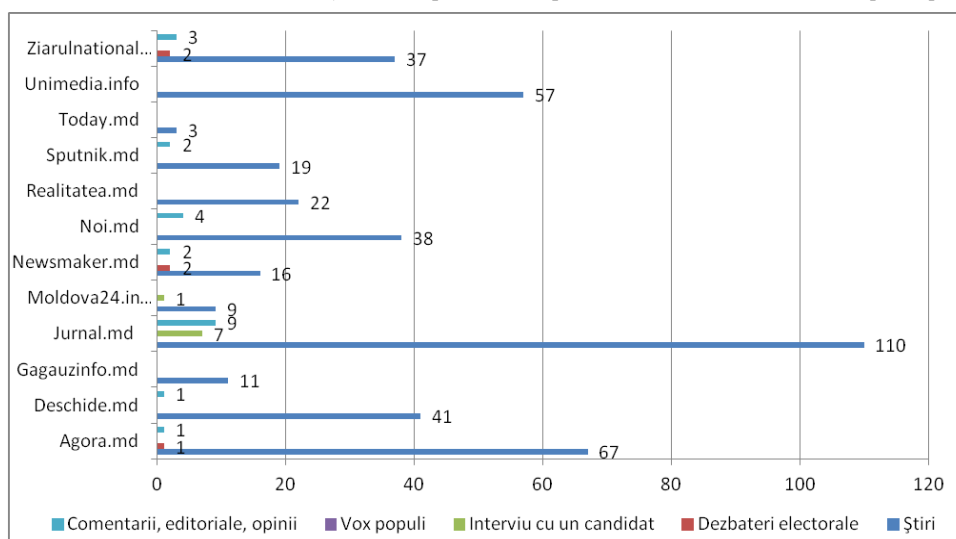
2.2 Portaluri web

Concluzii generale

În ultimele zile ale campaniei electorale, cele 12 portaluri web monitorizate au publicat 465 de materiale jurnalistice care au vizat alegerile prezidențiale. Ponderea știrilor a fost de 92,5% din totalul acestor materiale (430 știri simple sau detaliate), au mai fost publicate 22 de comentarii, editoriale sau alte articole de opinie (4,7% din total), 8 interviuri cu candidații la funcția de președinte (inclusiv 7 – pe Jurnal.md) și 5 dezbateri electorale, preluate de portaluri din emisia unor posturi de televiziune.

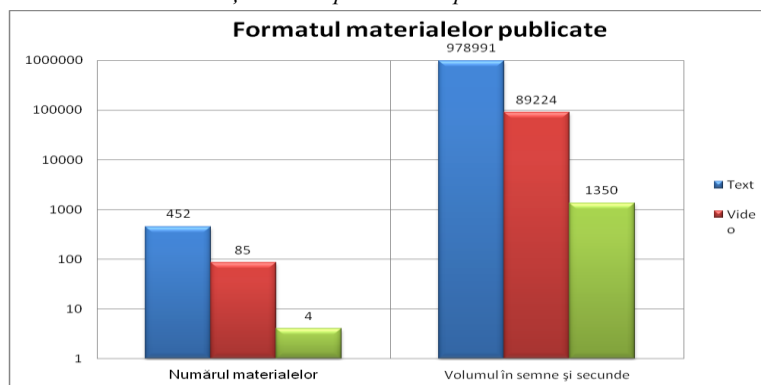
Cu 126 de materiale tematice, portalul Jurnal.md a fost, de departe, cel mai activ portal în publicarea articolelor cu caracter politic și electoral. Urmează, la mare distanță: Agora.md (69 materiale relevante prezentei monitorizări), Unimedia.info (57), Deschide.md, Noi.md și Ziarulnational.md (câte 42 fiecare), Realitatea (22), Sputnik.md (21), Newsmaker.md (20), Gagauzinfo.md (11), Moldova24.info (10) și Today.md cu 3 materiale care au vizat direct sau indirect alegerile prezidențiale.

Numărul materialelor cu caracter electoral direct și indirect publicate în perioada 6 – 11 noiembrie 2016 pe 12 portaluri

Ca de obicei, materialele au avut format diferit, unele conținând doar text, altele având elemente de multimedia, cu imagini video sau audio atașate textului propriu-zis al articolului sau plasate pe site-uri fără text. Astfel, volumul materialelor monitorizate a fost cuantificat în semne (text) și secunde (video și audio), prezentându-se în felul următor:

Volumul materialelor cu caracter electoral direct și indirect publicate în perioada 6 – 11 noiembrie 2016 pe 12 portaluri

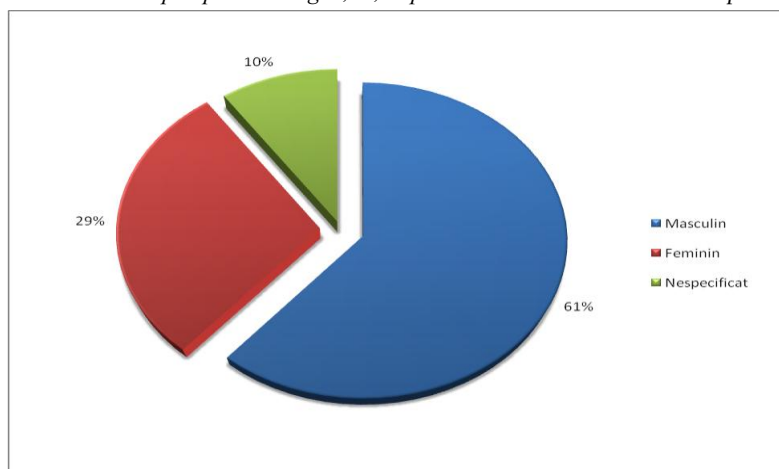

Ca și în perioadele precedente de monitorizare, majoritatea absolută a materialelor s-au referit la declarațiile/acțiunile concurenților electorali care au fost mediatizate și/sau comentate (392 de articole sau 83,4% din total), mersul procesului electoral a fost reflectat în 46 de materiale (9,9% din total). În celelalte 27 de articole, autorii s-au referit, în context electoral, la problemele sociale, situația din domeniile economie, educație, funcționarea statului de drept, crime și corupție, cultură, relațiile externe ale țării noastre etc.

În total, toate cele 12 portaluri au citat 764 de surse sau protagoniști, în mai mult de jumătate din cazuri (408 sau 53,4%) fiind vorba de candidații la funcția de Președinte, membri ai partidelor pe care aceștia le reprezintă, comunicatele partidelor. Astfel, lidera și alți reprezentanți ai Partidului Acțiune și Solidaritate au fost citați sau vizați de 188 de ori, iar liderul și alți reprezentanți ai Partidului Socialiștilor – de 153 de ori, în contextul alegerilor prezidențiale au mai fost citate surse din alte partide. În această perioadă, cel mai des citate surse din afara mediului politic au fost reprezentanții societății civile și ONG-urilor – de 60 de ori, cetățenii – de 53 de ori, alte instituții mass-media – de 48 de ori, diplomați, oficiali și observatori străini – de 37 de ori. Comisia Electorală Centrală și alți reprezentanți ai autorităților electorale au fost citați în perioada de raport de 27 de ori, reprezentanții poliției – de 20 de ori, ai administrației publice locale – de 16 ori, ai bisericii – de 13 ori.

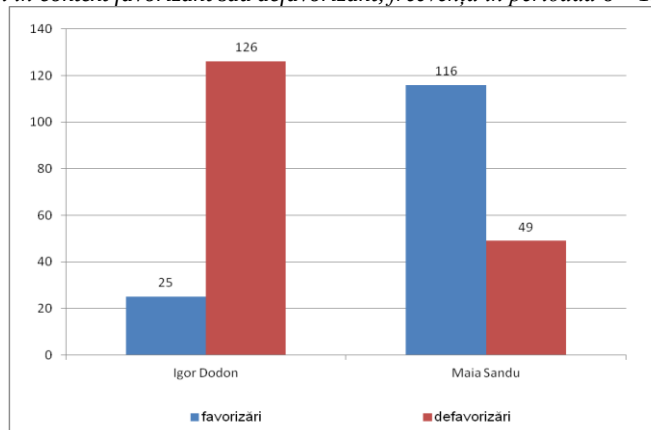
Discrepanța de gen în materialele publicate de portaluri a rămas la nivelul perioadei precedente: 61% bărbați (469 din totalul de 764 de surse/protagoniști) și 29% femei (221 din total) – cu o ușoară creștere a ratei de reprezentare a femeilor, explicabilă prin aparițiile mai dese ale candidatei Maia Sandu; în 74 de cazuri (10% din total), sursele informației nu au fost specificate.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %, în perioada 6 – 11 noiembrie 2016 pe 12 portaluri

După numărul și frecvența aparițiilor în context pozitiv sau negativ în total pe cele 12 portaluri monitorizare, putem constata că în perioada de raport candidatul Igor Dodon a fost prezentat preponderent în context care l-a defavorizat (126 de cazuri), numărul de apariții în context pozitiv fiind de 5 ori mai mic (25). Candidata Maia Sandu a fost prezentată mai des în context pozitiv (116 ori), dar și în context care a defavorizat-o, însă de 2,3 ori mai rar (50 de cazuri).

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența în perioada 6 – 11 noiembrie 2016 pe 12 portaluri

Portalurile monitorizate au publicat zeci de știri documentate dintr-o singură sursă, în multe cazuri fiind vorba de mesaje de personalități care își anunță sprijinul pentru un candidat sau altul.

www.Agora.md

În perioada de raport, portalul Agora.md a publicat 69 de materiale relevante prezentei monitorizări, inclusiv 67 de știri, un comentariu și o dezbatere cu participarea candidaților Maia Sandu și Igor Dodon, retransmisă de la un post TV. Unele materiale au fost însoțite de imagini video. Volumul total al materialelor relevante a constituit 94088 de semne (pentru texte) și 12266 secunde (pentru materialele video).

În cele mai multe articole (40 de materiale sau 60% din total) portalul a mediatizat evenimentele campaniei electorale, declarațiile făcute de candidați, acuzațiile reciproce ale acestora etc. Desfășurarea procesului electoral și activitatea Comisiei Electorale Centrale au fost reflectate în 12 articole (17,4% din total). Celelalte informații au vizat, în context electoral, unele probleme sociale, situația minorităților, problemele educației și ale culturii etc.

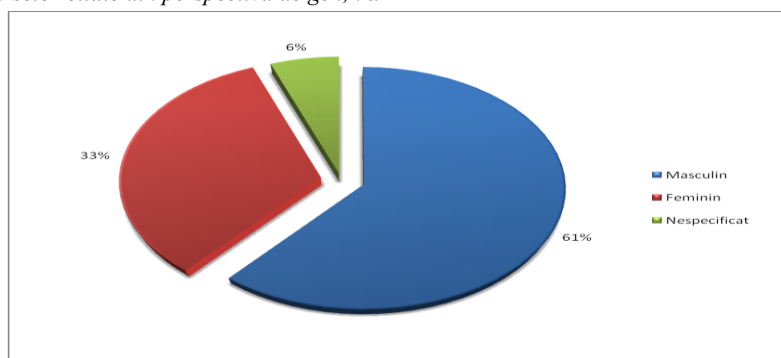
Portalul a citat/vizat în total 176 de surse și protagoniști, inclusiv 110 (62,5%) – din mediul politic. De cele mai multe ori, surse sau protagoniști pentru articole au fost liderii și reprezentanții Partidului Acțiune și Solidaritate (de 55 de ori) și ai Partidului Socialiștilor (de 50 de ori). Au mai fost citate surse din rândul cetățenilor (15), diplomaților și observatorilor naționali și internaționali (11), societății civile și ONG-urilor (10), bisericii (7), administrației publice locale (de 6 ori).

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

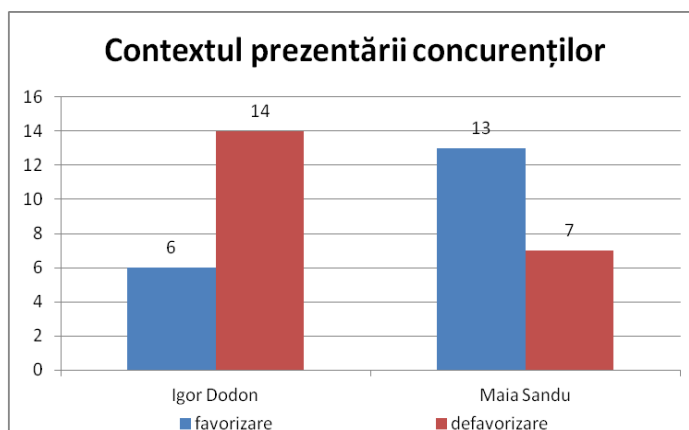
Partidul Democrat din Moldova	2
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	50
Partidul Nostru	1
Partidul Acțiune și Solidaritate	55
Vasile Tarlev	1

Raportul de gen al surselor și protagoniștilor a fost aproximativ la nivelul perioadei precedente de monitorizare: 61% bărbați (108 din totalul de 176 de surse și protagoniști) și 33% femei (58), în celelalte 10 cazuri (6%) sursa nu a fost specificată.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

În ultima săptămână a campaniei electorale, portalul Agora.md a avut un comportament editorial relativ echilibrat și nepărtinitor în raport cu concurenții electorali și forțele politice pe care aceștia le reprezintă. Totodată, după numărul și frecvența aparițiilor în context pozitiv sau negativ, Igor Dodon a fost mai mult defavorizat (14 de cazuri) decât favorizat (6 cazuri), iar Maia Sandu, dimpotrivă, a fost mai des prezentată în context pozitiv (13) decât în context negativ (7).

www.Deschide.md

Deschide.md a publicat în perioada monitorizată 42 de materiale relevante, inclusiv 41 de știri și un comentariu, trei materiale fiind însoțite de coloană video, iar unul – de coloană audio. Volumul total al materialelor relevante a constituit 91566 de semne (pentru texte) și 773 secunde (înregistrările video și audio). Toate articolele s-au referit la evenimentele de campanie electorală, procesul politic în general, declarațiile și acțiunile candidaților.

În total, portalul a citat sau a vizat 64 de surse și protagoniști, inclusiv 42 (62,6% din total) – din mediul politic, cel mai des vizați fiind candidatul și reprezentanții Partidului Acțiune și Solidaritate (19 cazuri) și ai Partidului Socialiștilor (de 18 ori). Au mai fost citați reprezentanți ai societății civile (5 cazuri), surse din poliție/armată (4), cetățeni, alte surse media (câte 3 ori) etc.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

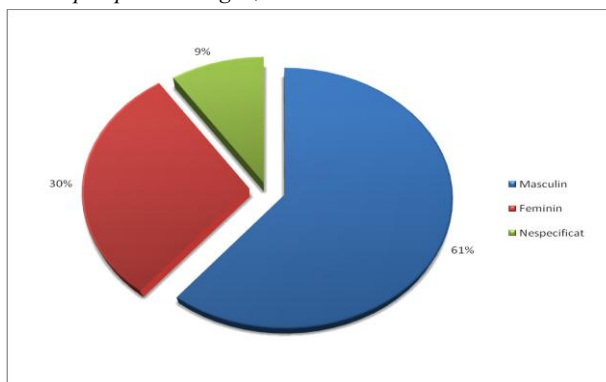
Partidul Democrat din Moldova	1
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	18
Partidul Nostru	2
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	1

Partidul Acțiune și Solidaritate

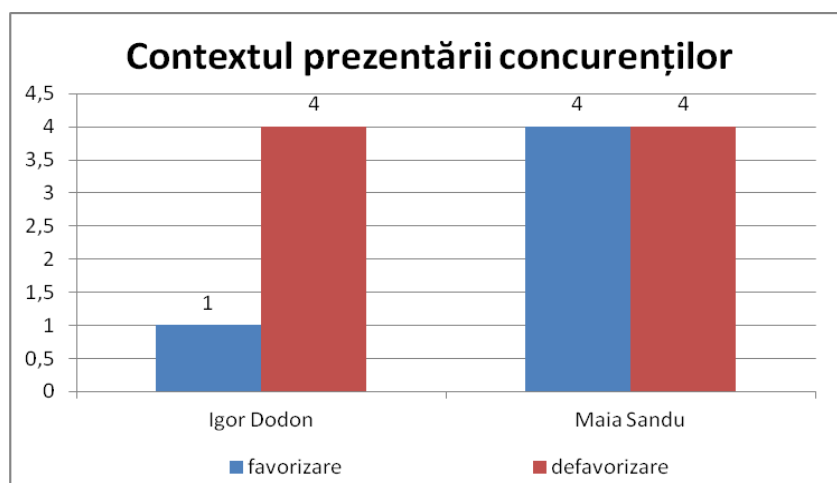
19

Din totalul surselor, 61% au fost bărbați (39 din totalul de 64), iar 30% femei (19), în alte 6 cazuri (9%) sursa nu a fost specificată. Discrepanța de gen a surselor s-a diminuat în comparație cu perioada precedentă de monitorizare.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Deschide.md a mediatizat sfârșitul campaniei electorale relativ echilibrat, în majoritatea cazurilor autorii au fost nepărtinitori. Candidații la funcția de președinte au fost prezentați, în general, neutru.

www.Gagauzinfo.md

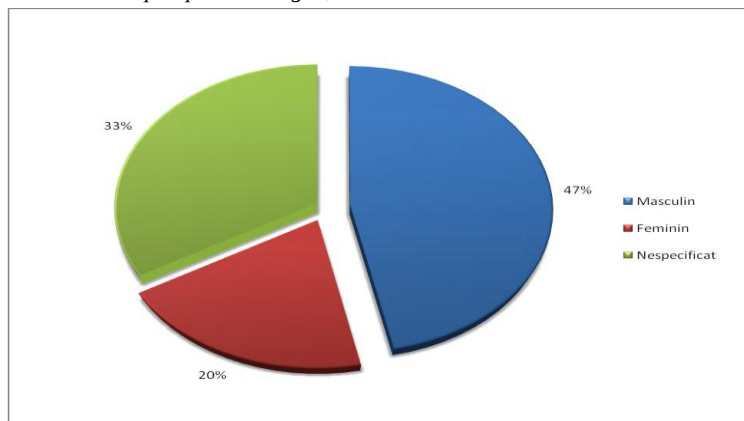
Portalul regional Gagauzinfo.md a publicat în perioada de raport 11 articole relevante prezentei monitorizări, toate fiind știri, inclusiv 2 materiale însoțite de coloană video. Suprafața totală a articolelor a fost de 13965 de semne, iar imaginile video au avut o durată de 488 de secunde. Toate materialele au relatat despre unele evenimente cu conotație electorală și declarațiile candidaților. Materialele publicate au avut, în total, 15 surse de informație și/sau protagoniști, numai două fiind din mediul politic, mai des au fost citați cetățenii (de 4 ori), alte surse media (4), experți străini și locali (2), administrația publică locală (2).

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	1
Partidul Acțiune și Solidaritate	1

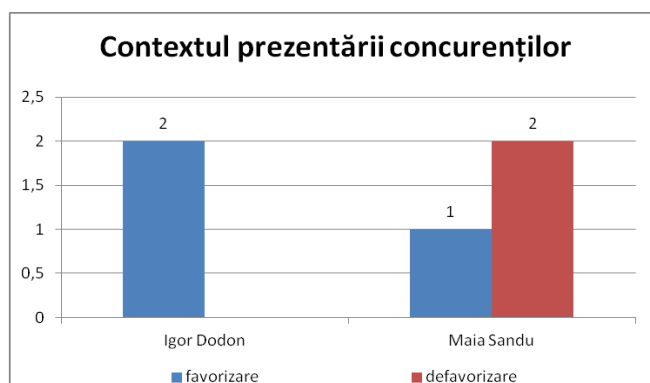
Raportul de gen al surselor și protagoniștilor în săptămâna de raport a fost de 47% bărbați (7 din totalul de 15) și 20% femei (3), genul altor 33% din surse (5 cazuri) nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Gagauzinfo.md l-a favorizat vădit pe Igor Dodon prin publicarea unor reportaje care l-au prezentat în lumină pozitivă (un reportaj amplu de la un raliu auto în susținerea lui, cu poze, video, declarații ale participanților și ale oficialilor care îndemneau cetățenii să-l voteze pe Dodon).

Maia Sandu, dimpotrivă, a fost defavorizată prin știri («В Бельцах Майю Санду освистали, а с ее микроавтобуса сняли регистрационные номера») și opiniile unor experți care afirmă că ea nu este interesată de viața locuitorilor autonomiei.

www.Jurnal.md

Jurnal.md a publicat cel mai mare număr de articole dintre portalurile monitorizate – 126, inclusiv 110 știri, 9 comentarii, editoriale sau alte materiale de opinie și 7 interviuri cu candidata Maia Sandu; 11 materiale au fost însoțite de coloană video. Volumul total al materialelor relevante a constituit 355505 de semne (pentru texte) și 5636 de secunde (pentru materialele video).

Tematica generală a materialelor publicate a fost reflectarea selectivă a comportamentului și declarațiilor candidaților la funcția de Președinte, mersul procesului electoral. Portalul a intensificat campania de mobilizare a cetățenilor să participe la turul doi al alegerilor prezidențiale, fiind transmise mesaje încurajatoare din partea oamenilor de artă și a altor personalități din R. Moldova și România.

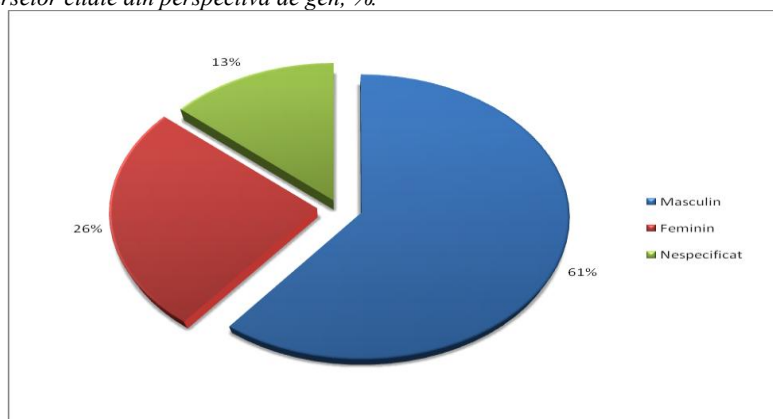
În total, Jurnal.md a citat sau vizat în materialele relevante 140 de surse și protagoniști, 59 dintre ei (42% din total) reprezentând politicul, de cele mai multe ori a fost vorba de lidera și reprezentanții Partidului Acțiune și Solidaritate (de 30 de ori), liderul și alți reprezentanți ai Partidului „Platforma Demnitate și Adevăr” (de 18 ori), iar liderul și alte surse din Partidul socialiștilor au fost citate/vizate de 7 ori. Din afara politicului, au fost citați mai des experți străini și locali (17 cazuri), cetățeni (15), diplomați, oficiali și observatori străini (12 cazuri) etc.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

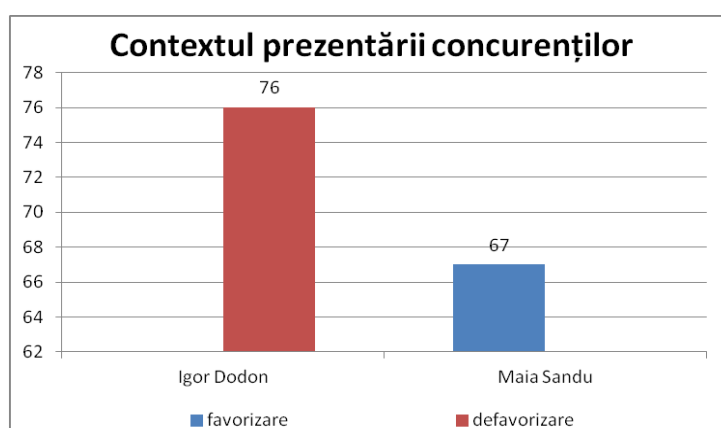
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	7
Partidul Nostru	2
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	18
Partidul Politic „Dreapta”	1
Partidul Acțiune și Solidaritate	30

Reprezentarea de gen a surselor și protagoniștilor s-a îmbunătățit puțin față de perioada precedentă de monitorizare și a constituit 61% bărbați (85 de surse/protagoniști din totalul de 140) și 26% femei (36 de surse/protagoniste). În 19 cazuri (13%), sexul surselor nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Ca în perioada precedentă de monitorizare, Jurnal.md a continuat să-l defavorizeze direct și frecvent pe Igor Dodon (76 de articole care l-au prezentat în lumină negativă) și a favorizat-o pe Maia Sandu (de 67 de ori).

www.Moldova24.info

Portalul Moldova24.info a publicat 10 articole relevante prezentei monitorizării, inclusiv 9 din categoria știrilor și un interviu cu Maia Sandu preluat de pe Point.md; 2 materiale au fost însoțite de coloană video. Volumul total al materialelor relevante a constituit 10967 de semne (text) și 3485 secunde (video).

Din punct de vedere tematic, toate materialele s-au referit la prezentarea și interpretarea selectivă a acțiunilor și declarațiilor candidaților.

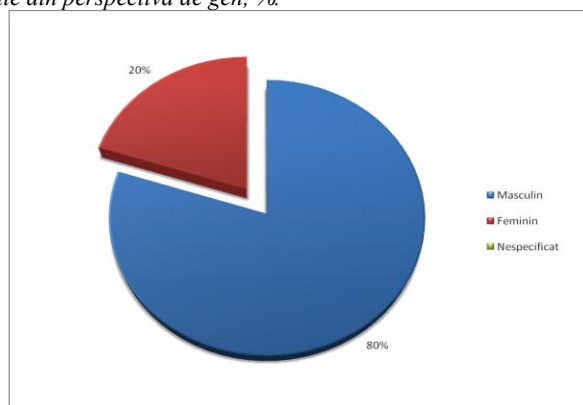
În total, portalul a făcut trimitere sau a vizat 10 surse sau protagoniști, 6 fiind din domeniul politic. Au mai fost cetățeni, diplomați și observatori străini, reprezentanți ai administrației publice locale etc.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

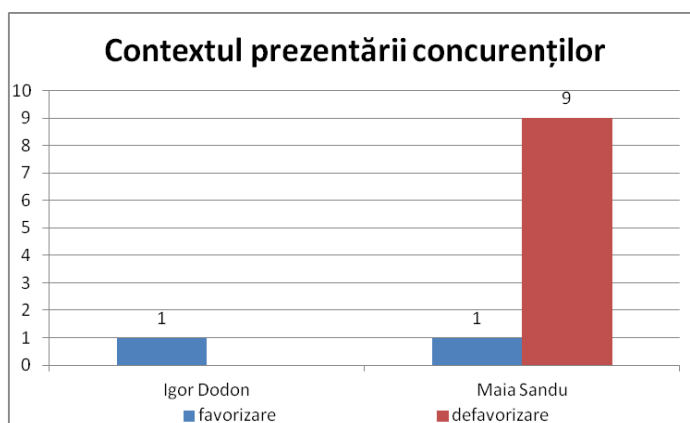
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	4
Partidul Acțiune și Solidaritate	2

Discrepanța de gen a surselor/protagoniștilor s-a accentuat: 8 bărbați (80% din totalul de 10 surse și protagoniștilor) și 2 femei (20% din total).

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Moldova24.info a reflectat pe larg acuzațiile lui Igor Dodon aduse Maiei Sandu, fără a se oferi dreptul la replică. Ca și în perioadele precedente, Maia Sandu a fost criticată și ironizată în comentarii și alte texte fără surse de informație, au fost lansate diverse speculații fără acoperire factuală (știrea: „Depresie? După baia de mulțime de la Bălți și baia de huiduieli, Maia Sandu și-a anulat pentru azi întâlnirile în teritoriu” – **a se vedea studiul de caz nr. 3)**

www.Newsmaker.md

Newsmaker.md a publicat în săptămâna de raport 20 de materiale relevante prezentei monitorizări, inclusiv 16 știri, 2 comentarii și 2 dezbateri preluate de la posturile TV (live text); un material a fost însoțit de coloană video. Volumul total al materialelor relevante a constituit 82229 semne (texte) și 48 de secunde (video).

Știrile s-a referit la cele mai importante evenimente din scrutinul prezidențial, au fost prezentate live-textele dezbaterilor la care au participat candidații Maia Sandu și Igor Dodon, informații despre deciziile CEC și CCA, o analiză a specificului procesului de vot în autonomia găgăuză etc. La 10 noiembrie, portalul a publicat un test pentru cititori „Кто сказал? Игорь Додон или Майя Санду” cu 12 declarații ale candidaților, iar cititorii au fost încurajați să ghicească cui anume aparțin aceste declarații.

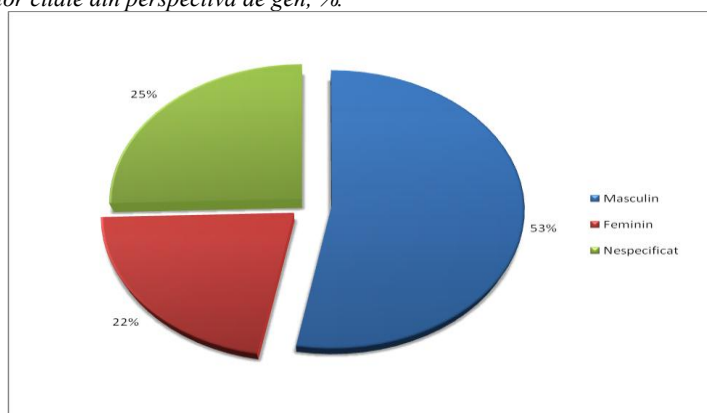
NewsMaker.md a citat sau a făcut referire la 51 de surse și protagoniști, în 18 cazuri (35,3% din total) fiind vorba de candidații la funcția de Președinte, alți reprezentanți ai unor formațiuni politice. Cel mai des au fost citați sau vizați liderul și reprezentanții Partidului Socialiștilor (de 7 ori) și ai Partidului Acțiune și Solidaritate (de 6 ori). Din afara politicului au fost citate mai des alte surse media (de 18 ori), experți străini și locali (4), funcționari electorali (de 4 ori) ș.a.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

Partidul Democrat din Moldova	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	7
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	2
Partidul Nostru	1
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	1
Partidul Acțiune și Solidaritate	6

Raportul de gen al surselor și protagoniștilor portalului a rămas aproximativ la nivelul perioadei precedente de monitorizare: 53% bărbați (27 din totalul de 51 de surse și protagoniști), 22% femei (11 surse și protagoniste), în alte 25% (13 cazuri) sexul sursei nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Toate articolele publicate de NewsMaker.md în perioada de raport au fost echilibrate și nepărtinitoare, iar cei doi candidați au fost prezentați neutru în toate cazurile când au fost vizați.

www.Noim.md

Portalul Noi.md a publicat în perioada de raport 42 de materiale relevante prezentei monitorizări, inclusiv 38 de știri și 4 comentarii; 4 materiale au fost însoțite de coloană video. Volumul total al materialelor relevante a constituit 101499 semne (texte) și 8249 secunde (video).

Tematica materialelor a vizat activitățile de campanie, acțiunile și declarațiile unor candidați, mersul procesului electoral.

În total, Noi.md a citat sau a făcut trimitere la 53 de surse și protagoniști, în 28 de cazuri (52,8% din total) a fost vorba de liderii sau reprezentanții unor partide, cel mai des citat a fost liderul și alți reprezentanți ai Partidul Socialiștilor (de 11 ori), lidera și alți reprezentanți ai Partidului Acțiune și

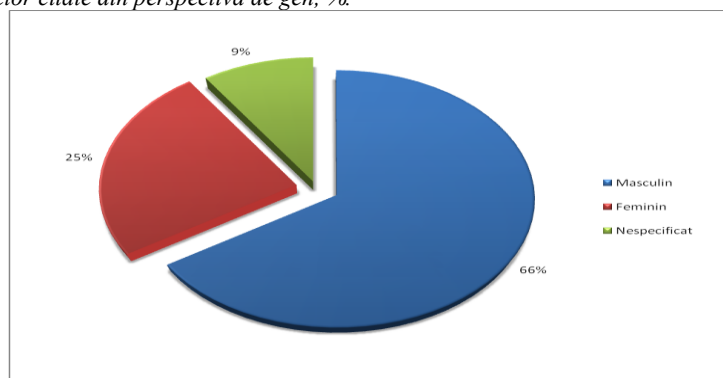
Solidaritate (de 9 ori). În materialele relevante ale portalului au mai fost citați reprezentanți ai societății civile (de 8 ori), surse de la Comisia Electorală Centrală (5), cetățeni, alte surse media (câte 4 ori) etc.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

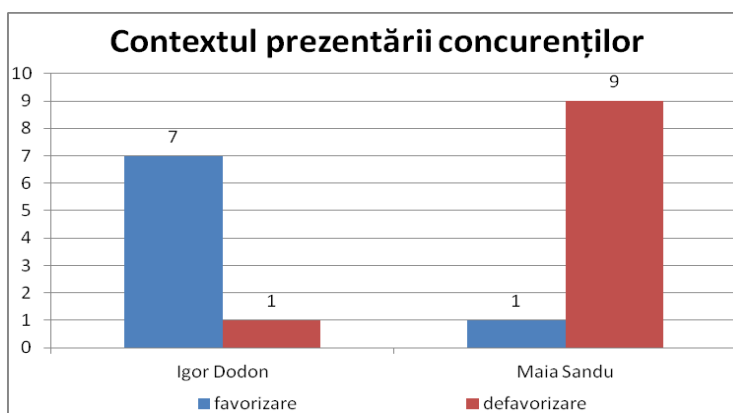
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	11
Partidul Nostru	1
Mișcarea Populară Antimafie	1
Partidul Popular Socialist	1
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	2
Partidul Liberal Reformat	1
Partidul Popular European din Moldova	1
Partidul Acțiune și Solidaritate	9

Raportul de gen al protagoniștilor și surselor a constituit 66% bărbați (35 din totalul de 53) și 25% femei (13), în alte 5 cazuri (9%) sexul sursei nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %

Portalul Noi.md a defavorizat-o editorial pe Maia Sandu (9 cazuri), în special prin comentariile și alte articole de opinie, în care sunt menționate „eșecurile” în reformele la Ministerul Educației, alte presupuse încălcări. Igor Dodon, dimpotrivă, a fost favorizat, preponderent prin publicarea declarațiilor de susținere a acestui candidat.

Realitatea.md a publicat în perioada de raport 22 de materiale care au vizat campania electorală, toate fiind știri scurte sau detaliate; 13 materiale au fost însoțite de coloană video, iar unul a avut coloană audio. Volumul total al materialelor relevante a constituit 38836 semne (texte) și 22381 secunde (video și audio).

Materialele publicate s-au referit la evenimentele de campanie, acțiunile și declarațiile candidaților, dezbaterile electorale pentru turul doi al scrutinului, mersul procesului electoral.

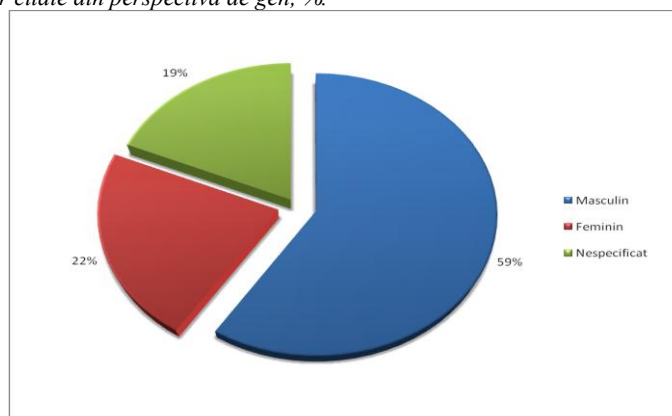
Materialele relevante au avut, în total, 27 de surse/protagoniști, inclusiv 12 (44,4% din total) din mediul politic, liderii și reprezentanții Partidului Socialiștilor și Partidului Acțiune și Solidaritate fiind citați de câte 5 ori fiecare. În calitate de surse au mai apărut reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale (de 6 ori), ai Comisiei Electorale Centrale (de 5 ori) etc.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

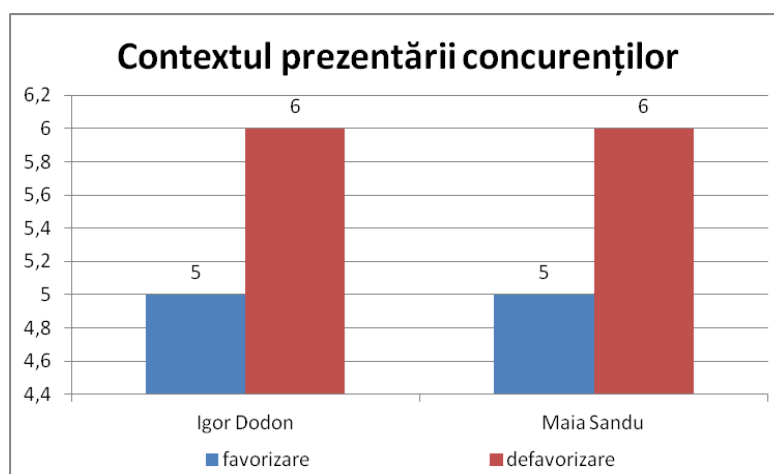
Partidul Democrat din Moldova	1
Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	5
Partidul Acțiune și Solidaritate	5

Raportul de gen al surselor și protagoniștilor a fost de 59% bărbați (16 din totalul de 27 de surse și protagoniști), 22% femei (6), iar în alte 5 cazuri (19% din total) sexul sursei nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Realitatea.md a prezentat echilibrat informațiile despre concurenții electorali, în mare parte, bazându-se pe declarațiile publice și evenimentele organizate de candidați sau de susținătorii acestora.

www.Sputnik.md

Sputnik.md a publicat în săptămâna de raport 21 de articole relevante prezentei monitorizări, inclusiv 19 știri și 2 editoriale/comentarii; 2 materiale au fost însoțite de coloană video și 2 – de coloană audio. Volumul total al materialelor relevante a constituit 31450 semne (texte) și 774 secunde (video și audio). Tema cea mai des reflectată a fost mersul procesului electoral.

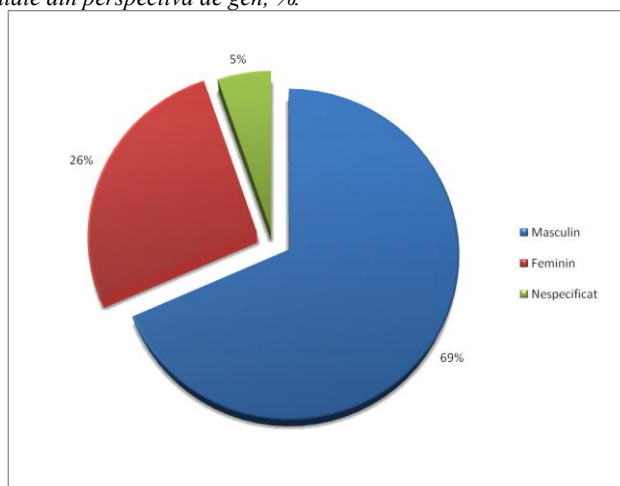
În total, Sputnik.md a citat sau s-a referit la 19 surse, inclusiv 7 din mediul politic, cea mai des vizată fiind Maia Sandu care însă nu a fost citată direct.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

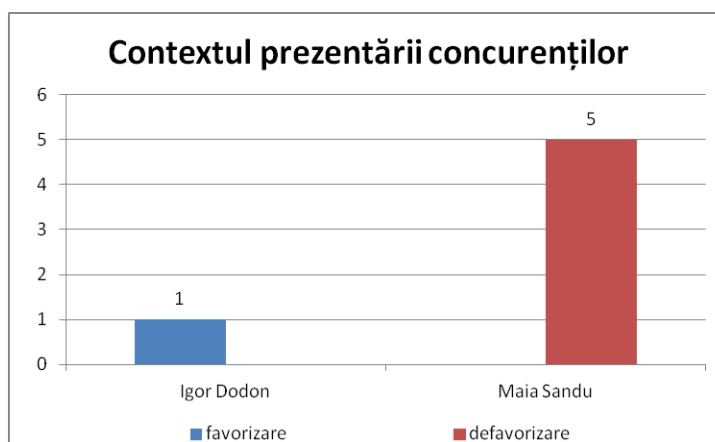
Mișcarea social-politică „Ravnopravie”	1
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	1
Partidul Acțiune și Solidaritate	1
Igor Dodon	1
Maia Sandu	3

Rata reprezentării genurilor ca surse și protagoniști a constiuit 69% bărbați (13 din totalul de 19), 26% femei (5), într-un caz (5% din total) sexul surselor nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

După numărul și frecvența aparițiilor în diferit context a candidaților, Sputnik.md a defavorizat-o pe candidata Maia Sandu (5 apariții în context negativ).

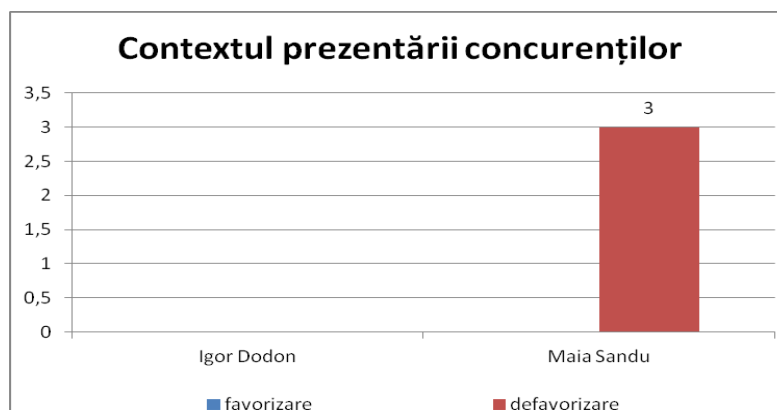

www.Today.md

Today.md a publicat în ultima perioadă a campaniei electorale doar 3 materiale relevante prezentei monitorizări, toate fiind din categoria știrilor; unul din ele a fost însoțit de coloană video. Volumul total al materialelor a fost de 2253 de semne (articole) și 247 secunde (video). Toate textele au vizat-o direct sau indirect pe candidata Maia Sandu.

Materialele publicate au avut doar două surse, inclusiv una din mediul politic (Partidul socialiștilor).

Toate materiale care au vizat-o direct sau indirect pe candidata Maia Sandu, au prezentat-o într-un context defavorizant.

www.Unimedia.info

Unimedia.info a publicat în perioada de raport 57 de materiale relevante prezentei monitorizări, toate fiind știri; 7 materiale au fost însoțite de coloană video. Volumul total al materialelor a constituit 78742 de semne (pentru texte) și 3716 de secunde (pentru materialele video).

Toate articolele s-au referit la declarațiile și acțiunile de campanie ale candidaților și la mersul procesului electoral. Portalul a informat inclusiv despre apelurile și mesajele de susținere pentru candidați în turul doi al scrutinului prezidențial, în special pentru Maia Sandu.

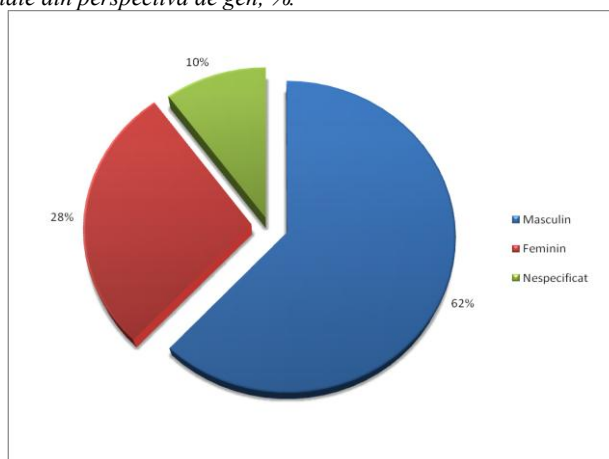
În total, Unimedia.info a citat/vizat 79 de surse și protagoniști, inclusiv 40 (56,6%) din mediul politic, cel mai frecvent liderii și reprezentanții Partidului Acțiune și Solidaritate (18 cazuri) și ai Partidul socialiștilor (16 cazuri). Din afara politicului, au fost citați sau vizați mai des miniștrii și alți oficiali (de 11 ori), reprezentanții societății civile și ai ONG-urilor (8 cazuri), experții străini și locali (5 cazuri) ș.a.

Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

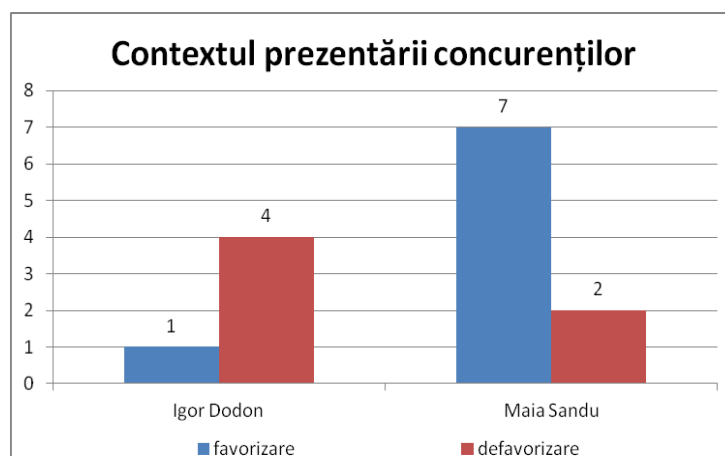
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	16
Partidul Nostru	1
Partidul „Platforma Demnitate și Adevăr”	2
Partidul Popular European din Moldova	1
Partidul Politic „Dreapta”	2
Partidul Acțiune și Solidaritate	18

Raportul de gen al surselor/protagoniștilor citați sau vizați a constituit 62% bărbați (49 de persoane din totalul de 79), 28% femei (22 de surse/protagoniste), iar apartenența de gen a altor 8 surse (10% din total) nu a fost specificată.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Știrile portalului Unimedia.info au fost detaliate și relativ echilibrate. După numărul și frecvența aparițiilor candidaților, Maia Sandu a fost mai des favorizată editorial (7 apariții în context pozitiv vs 2 apariții în context negativ).

www.Ziarulnational.md

Ziarulnational.md a publicat în perioada de raport 42 de materiale relevante prezentei monitorizări, inclusiv 37 de știri, 3 comentarii și 2 dezbateri electorale, retransmise din emisia unor posturi de televiziune; 15 materiale au fost însoțite de coloană video. Volumul total al materialelor relevante a constituit 77891 semne (texte) și 32466 de secunde (video).

Materialele s-au referit la acțiunile/declarațiile candidaților la funcția de Președinte rămași în cursă și la derularea procesului electoral.

Numărul total al surselor și protagoniștilor citați sau vizați de Ziarulnational.md a fost de 128, inclusiv 82 de persoane (64% din total) care provin din mediul politic. Cel mai des au fost citați/vizați lidera și alți reprezentanți ai Partidului Acțiune și Solidaritate (de 42 de ori), iar liderul și alți reprezentanți ai Partidului Socialiștilor - de 33 de ori. Au mai fost citați reprezentanți ai societății civile (de 10 ori), surse din poliție (7), cetățeni, oameni de afaceri (câte 6 ori) etc.

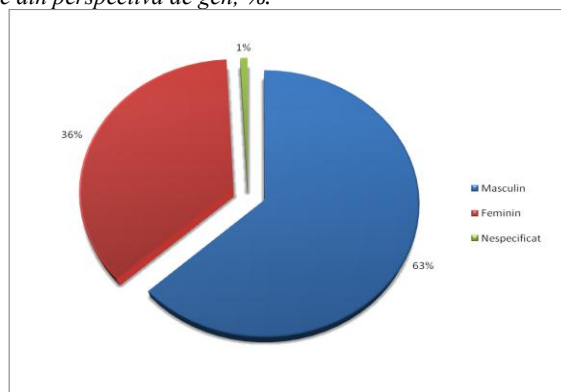
Frecvența apariției concurenților electorali și actorilor politici.

Partidul Democrat din Moldova	3
Partidul Liberal	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	33

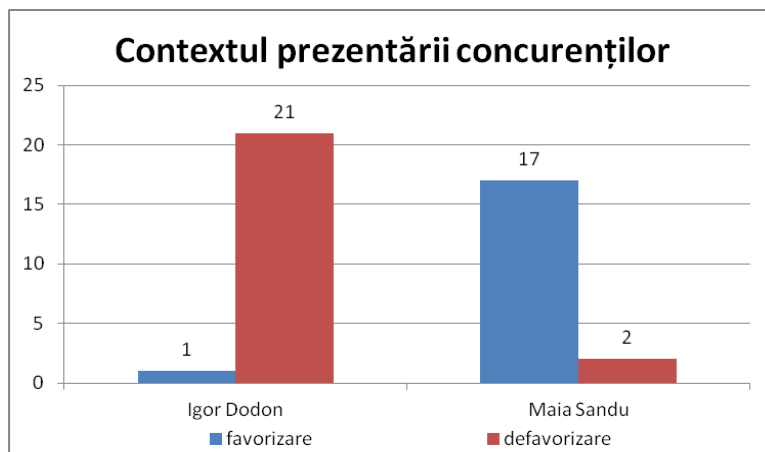
Partidul Nostru	1
Partidul Politic „Dreapta”	1
Partidul Acțiune și Solidaritate	42
Vasile Tarlev	1

În calitate de surse/protagoniști au fost citați sau vizați bărbații în proporție de 63% (81 din totalul de 128), iar femeile au apărut în calitate de protagoniste sau surse de informație în 46 de cazuri (36% din total).

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

În articolele publicate, Ziarulnational.md l-a defavorizat masiv pe Igor Dodon (21 de apariții în context negativ, o apariție în context pozitiv) și a favorizat-o pe Maia Sandu (17 apariții în context pozitiv, două apariții în context negativ).

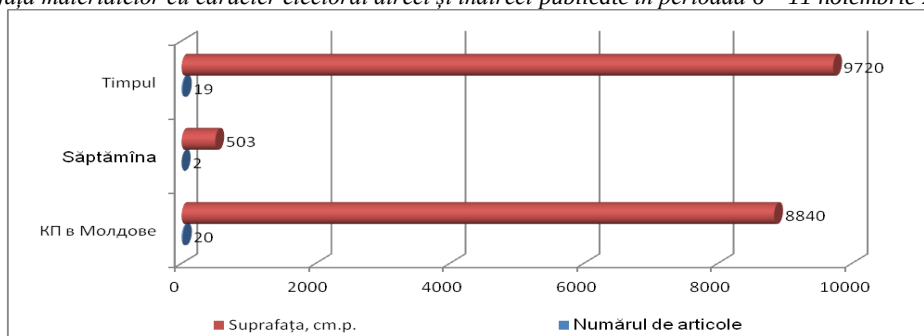
2.3 Presa scrisă

Concluzii generale

În perioada 6 – 11 noiembrie 2016, cele trei ziare monitorizate (**Notă: după primul tur de scrutin, ziarul *Panorama* și-a suspendat apariția în versiune tipărită**) au publicat, cumulativ, 41 de articole care au vizat direct sau indirect alegerile prezidențiale, cu o suprafață totală de 19.063 centimetri pătrați.

Cele mai multe materiale relevante au apărut în cotidianul/cinci apariții pe săptămână *KIT B Молдове* (20 de texte cu suprafața totală de 8.840 cm.p.) și în săptămânalul *Timpul* (19 texte cu suprafața totală de 9.720 cm.p.), iar revista *Săptămîna* a publicat doar două articole relevante prezentei monitorizări cu suprafața totală de 503 cm.p.

Numărul și suprafața materialelor cu caracter electoral direct și indirect publicate în perioada 6 – 11 noiembrie 2016 în 3 ziare

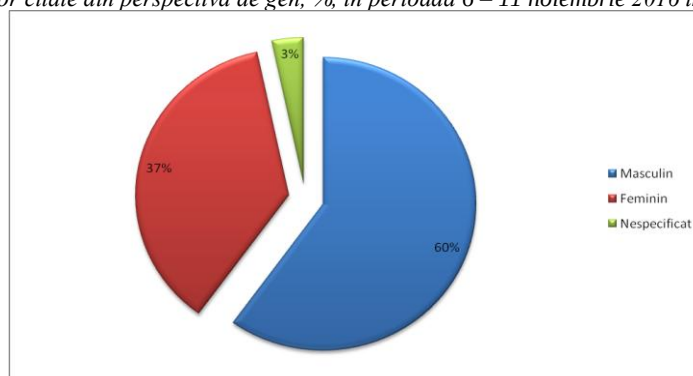
Ca și în perioadele precedente de monitorizare, în ziare opiniile au prevalat în fața știrilor/faptelor. Astfel, două din trei articole publicate (63,5% din numărul total de articole și 79% din suprafața rezervată acestor articole) au fost opinii, editoriale și comentarii. Au mai fost publicate 11 știri și 4 sondaje de tip Vox populi.

Publicația *KIT B Молдове* a înregistrat și în aceeași perioadă cea mai mare disproporție dintre volumul opiniilor și al știrilor (în săptămâna de raport, 19 din cele 20 de materiale relevante publicate în acest ziar au fost opinii și comentarii).

Cele 41 de articole publicate în ziarele monitorizate au avut în total 60 de surse și protagoniști, majoritatea fiind din rândul cetățenilor (27) și al experților străini și locali (12). Concurenții în turul doi de scrutin și reprezentanții acestora au fost citați mai rar: Igor Dodon și Partidul socialiștilor – de 5 ori, Maia Sandu și Partidul Acțiune și Solidaritate – de 4 ori.

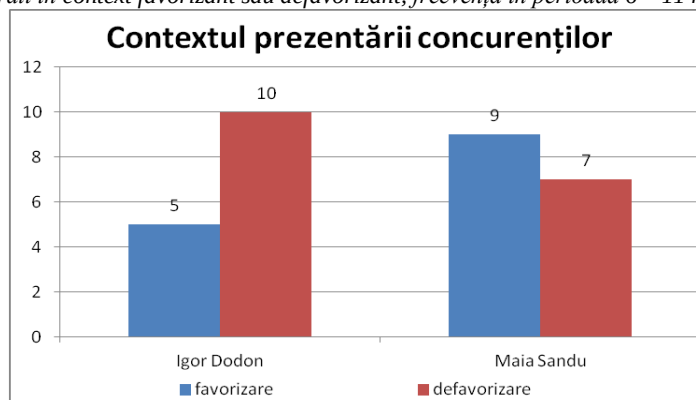
Rata reprezentării de gen a surselor și protagoniștilor ziarelor a constituit: 60% bărbați (36 din totalul de 60 de surse/protagoniști) și 37% femei (22 surse/protagoniste), în alte 2 cazuri (3% din total) genul sursei nu a fost specificat.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %, în perioada 6 – 11 noiembrie 2016 în 3 ziare

În săptămâna de raport, candidatul defavorizat mai des după frecvența aparițiilor și a contextului negativ în ansamblu în toate cele 3 ziare a fost Igor Dodon (10 defavorizări, 5 favorizări), iar candidata Maia Sandu a fost prezentată aproape egal în diferite contexte (9 favorizări vs 7 defavorizări).

Apariția concurenților electorali în context favorizant sau defavorizant, frecvența în perioada 6 – 11 noiembrie 2016 în 3 ziare

КП В Молдове

Ziarul *КП В Молдове* a publicat în perioada de raport 20 de materiale relevante prezentei monitorizări, inclusiv 15 comentarii sau alte materiale de opinie, 4 sondaje de tip Vox Populi și o știre. Ca și până acum, ziarul a continuat să prezinte cititorilor mai mult editoriale și articole de opinie decât știri bazate pe fapte despre evenimentele din campania electorală.

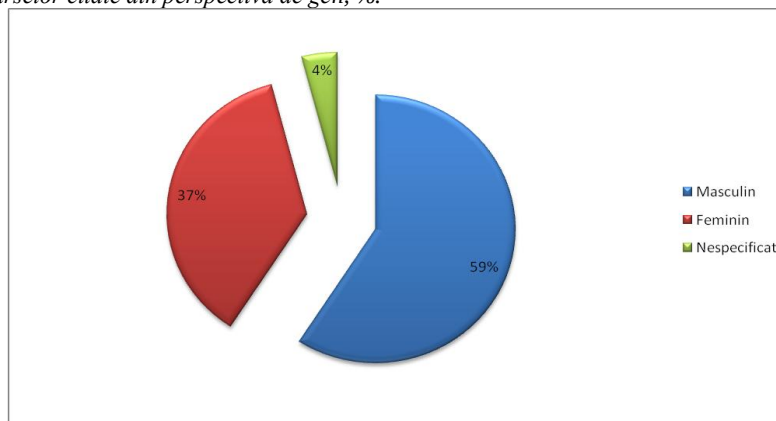
În materialele publicate, *КП В Молдове* a citat în total 49 de surse și protagoniști, inclusiv 8 reprezentanți ai unor forțe politice și concurenții în alegeri (16,3% din total). Au mai fost citați 25 de cetățeni, 7 experți străini și locali ș.a.

Frecvența apariției concurenților electorali și a actorilor politici.

Partidul Comuniștilor din Republica Moldova	1
Partidul Socialiștilor din Republica Moldova	4
Partidul Acțiune și Solidaritate	3

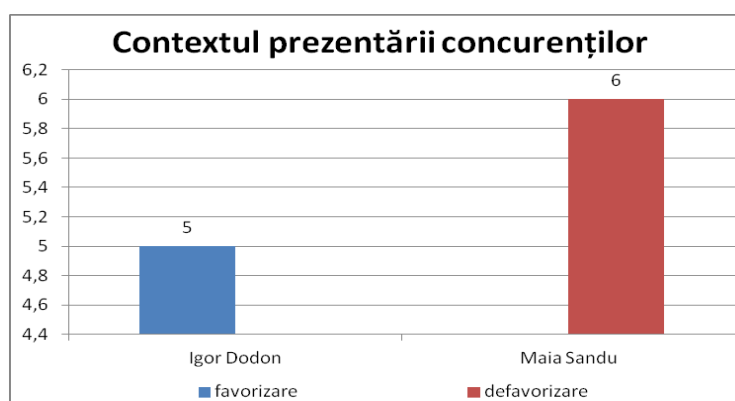
Majoritatea surselor/protagoniștilor citați sau vizați au fost bărbați (29 de cazuri sau 59% din total), femeile au apărut în calitate de protagoniste sau surse de informație de 18 ori (37% din total), apartenența de gen a 2 surse (%) nu a fost specificată. Raportul de gen al surselor/protagoniștilor a rămas la nivelul perioadei precedente de monitorizare.

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

KП В Молдове l-a favorizat editorial evident, direct și indirect, pe candidatul Igor Dodon, iar candidata Maia Sandu a fost defavorizată masiv, majoritatea articolelor care au vizat-o conținând interpretări, speculații și informații false. Astfel, într-un articol s-a afirmat că, în cazul în care Maia Sandu va ajunge președinte, țara se va transforma într-o colonie, ne așteaptă optimizarea a tot ce se poate optimiza: a pensiilor, indemnizațiilor etc., iar la sfârșitul articolului autorul menționează: „slavă Domnului că pedeapsa cu împușcare a fost anulată în Moldova!”; în alt articol se afirmă că M. Sandu va transforma țara într-o colonie americană; se speculează că ea a intrat în depresie „după ce a fost huiduită la Bălți”. În unele texte, Maia Sandu a fost etichetată și jignită («О таких, как Санду, в «Ревизоре» Гоголя написано очень метко: «В детстве мамка ушибла»).

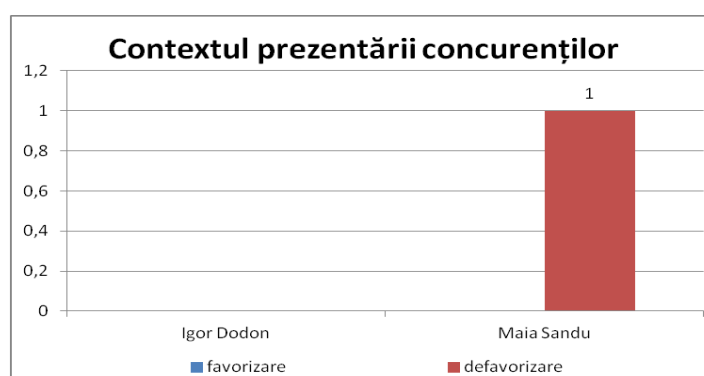
În contrast, candidatul Igor Dodon a fost favorizat masiv în multe articole, inclusiv de publicitate electorală mascată.

Săptămîna

Revista *Săptămîna* a publicat în perioada de raport doar două materiale relevante prezentei monitorizări, inclusiv o știre și un editorial care au ocupat, împreună, suprafața de 503 centimetri pătrați.

Editorialul a defavorizat-o evident pe candidata Maia Sandu, autorul etichetând-o „*papușă gonflabilă, o combinație dintre Nicolae Timofti cu cercei în urechi și Dorin Chirtoacă în fusta*”.

Timpul

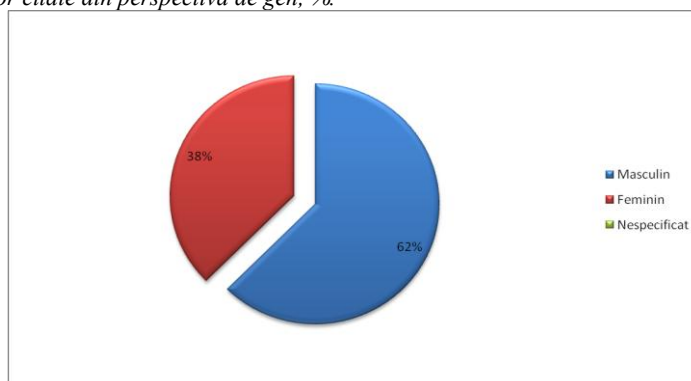
Ziarul *Timpul* a publicat în perioada de raport 19 articole care au vizat direct sau indirect alegerile prezidențiale, inclusiv 10 comentarii și 9 știri. Volumul total al materialelor relevante a constituit 9720 centimetri pătrați.

Articolele s-au referit în general la desfășurarea procesului electoral, declarațiile și acțiunile candidaților.

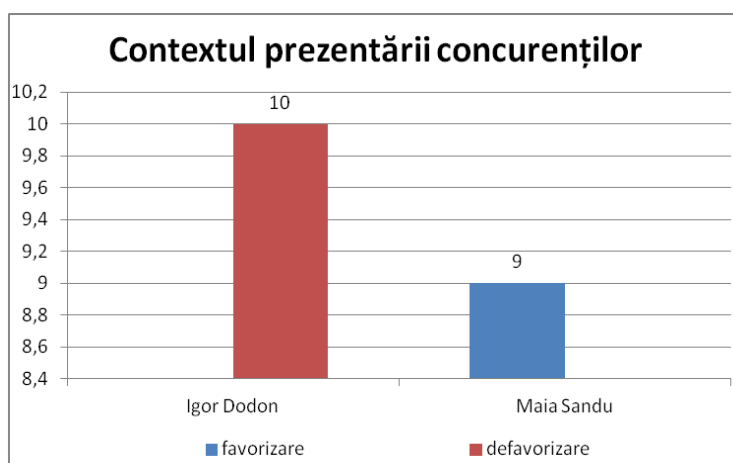
În materialele publicate, *Timpul* a citat 8 surse de informații, niciuna din ele nu a fost din mediul politic. Au fost citați experți străini și locali, cetățeni ș.a.

Reprezentarea de gen a surselor și protagoniștilor a fost următoarea: 62% (5 din 8) bărbați și 38% femei (3 persoane).

Rata protagoniștilor și surselor citate din perspectiva de gen, %.

Timpul l-a defavorizat masiv pe candidatul Igor Dodon care a fost criticat pentru acțiunile și declarațiile sale; a fost publicat un articol de două pagini despre întrebările la care Dodon evită să răspundă (afacerile cu Plahotniuc, privatizarea hotelului „Codru”, finanțarea partidului etc.). Candidata Maia Sandu dimpotrivă a fost favorizată vizibil (pe prima pagină a ziarului a fost publicată o poză mare, cu întrebarea: „Mai avem o șansă?”).

III. ANEXE. STUDII DE CAZ

Studiu de caz nr. 1: Dezbateri electorale televizate înainte de turul II al alegerilor prezidențiale.

Studiu de caz nr. 2: Răspândirea informației false (Kp.md)

Studiu de caz nr. 3: Opinii în loc de fapte, folosirea nejustificată a surselor anonime (Moldova24.info)

Studiu de caz nr. 4: Selectarea faptelor, informație neverificată (Sputnik.md)